

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANČÍ

Analýza dopadu zavedení projektu SEPA na vybranou firmu
Analysis of an impact of the SEPA Scheme on selected corporation

Student: Bc. Jana Veselá

Vedoucí diplomové práce: Ing. Petr Polák, Ph. D.

Ostrava 2010

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. K vyhotovení práce jsem použila literaturu uvedenou v seznamu.

V Ostravě dne 30. 4. 2010

Bc. Jana Veselá

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce Ing. Petru Polákovi, Ph. D. za cenné připomínky a konzultace při zpracování diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala Ing. Ondreji Simonovi z divize financování společnosti ČEZ, a. s. za poskytnutí informací, komentáře a rady k práci.

Obsah

1	ÚVOD	3
2	PROJEKT SEPA	5
2.1	CÍLE SEPA	6
2.2	VÝHODY PRO ZAJINTERESOVANÉ STRANY.....	6
2.2.1	Spotřebitelé	7
2.2.2	Malí a střední obchodníci.....	7
2.2.3	Velcí obchodníci.....	8
2.2.4	Nadnárodní podniky.....	8
2.2.5	Banky.....	9
2.2.6	Poskytovatelé infrastruktury.....	9
2.3	HARMONOGRAM	10
2.4	INSTITUTE, KTERÉ MAJÍ VLIV NA SEPA	11
2.4.1	Evropská rada pro platební styk (<i>The European Payments Council</i>)	11
2.4.2	Evropská komise.....	12
2.4.3	Evropská centrální banka.....	13
2.4.4	Národní bankovní asociace	13
2.4.5	Národní zúčtovací centra	14
2.4.6	Celoevropské automatizované clearingové středisko (<i>PE-ACH</i>)	15
2.4.7	Asociace evropského úvěrového sektoru (<i>ECSAs</i>)	15
2.4.8	Evropská komise pro bankovní standardy (<i>ECBS</i>).....	15
2.5	DATOVÝ FORMÁT SEPA	16
2.5.1	IBAN, BIC	16
2.6	PRÁVNÍ RÁMEC PLATEBNÍHO STYKU V EU	17
2.6.1	Směrnice č. 97/5/ES o přeshraničních převodech aktiv	17
2.6.2	Doporučení 97/489/ES o operacích prováděných elektronickými platebními prostředky... 18	
2.6.3	Nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v euro.....	19
2.6.4	Směrnice č. 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu	19
2.7	FINANČNÍ DOPADY ZAVEDENÍ PROJEKTU SEPA	21
3	PLATEBNÍ INSTRUMENTY SEPA	24
3.1	BEZHOTOVOSTNÍ PLATBY SEPA	24
3.1.1	Mechanismus zpracování plateb	25
3.1.2	Současný stav SEPA bezhotovostních úhrad.....	26
3.1.3	SEPA platby v České republice	27
3.2	PLATEBNÍ KARTY SEPA	28
3.2.1	SEPA platební karty v České republice	29
3.3	SEPA HOTOVOST	30
3.4	SEPA PŘÍMÁ INKASA.....	31

3.4.1	<i>Mandát</i>	32
3.4.2	<i>Formy SDD</i>	34
3.4.3	<i>Účastníci přímého inkasa a vztahy mezi nimi</i>	35
3.4.4	<i>Doplňkové služby</i>	37
3.4.5	<i>Důvody neprovedení inkasa</i>	38
3.4.6	<i>Současná situace SDD</i>	39
4	DOPADY ZAVEDENÍ SEPA PŘÍMÝCH INKAS	40
4.1	PROFIL SPOLEČNOSTI	40
4.1.1	<i>Hospodářské výsledky za rok 2009</i>	41
4.1.2	<i>Akcie</i>	41
4.2	BEZHOTOVOSTNÍ PŘEVODY	42
4.2.1	<i>Bankovní sektor</i>	42
4.2.2	<i>Skupina ČEZ</i>	46
4.3	SEPA PŘÍMÉ INKASO.....	47
4.3.1	<i>Transformace mandátu</i>	47
4.3.2	<i>Bankovní sektor</i>	49
4.3.3	<i>SDD ve Skupině ČEZ</i>	50
4.4	SHRNUTÍ	52
5	ZÁVĚR	54
	POUŽITÁ LITERATURA	56
	SEZNAM ZKRATEK	61
	SEZNAM TABULEK	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	65
	SEZNAM PŘÍLOH	66

1 Úvod

Rok 2002 vnesl do integračních procesů probíhajících v rámci Evropské unie významný prvek. Jedenáct členských zemí začalo provádět hotovostní platby prostřednictvím společné měny – eura. Používání jednotné měny v běžném životě však s sebou nese i potřebu harmonizace v oblasti bezhotovostního platebního styku, tedy možnost provádět bezhotovostní platby kdekoli v eurozóně za použití jednoho platebního účtu, za stejných podmínek, práv a povinností jako v tuzemsku. Logickým krokem ve sjednocování zemí Evropy bylo tedy vytvoření Jednotné oblasti pro platby v eurech – *SEPA*.

Cílem práce je analyzovat dopad, který bude mít zavedení projektu nejen na bankovní sektor jako celek, ale i na jeho uživatele. Velká pozornost je věnována zavedení přímých inkas *SEPA*, jelikož tento produkt funguje teprve krátce a implementace pravidel jeho užívání vyžaduje nemalé změny i v jednotlivých národních ekonomikách. Sjednocení pravidel používání bezhotovostních platebních nástrojů bude mít zajisté největší vliv na velké společnosti operující i za hranicemi České republiky, proto byla jako zástupce uživatelů systému vybrána Skupina *ČEZ*.

První část práce je zaměřena na hlavní zásady projektu *SEPA*, vize, jeho výhody pro jednotlivé zainteresované strany i čtyři scénáře finančních dopadů zavedení projektu. Dále jsou zde popsány instituce, jež mají na starost hladkou implementaci pravidel systému. Jelikož byla *SEPA* vyvinuta a je řízena bankovním sektorem, je největší pozornost věnována Evropské radě pro platební styk, která spojuje jak jednotlivé úvěrové instituce, jako jsou banky, spořitelny či družstevní banky, tak i jejich národní a evropská sdružení a federace. Pro úplnost také nesmí chybět právní rámec platebního styku v Evropské unii, ani harmonogram vytváření a zavádění nových pravidel a produktů v rámci bezhotovostního platebního styku.

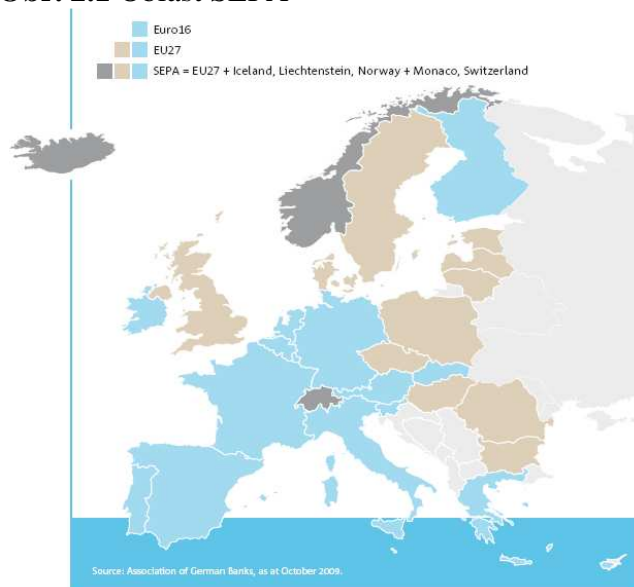
V další části lze najít detailní popis jednotlivých platebních instrumentů, mezi něž patří bezhotovostní převody, přímá inkasa a platební karty. Jako první byl v lednu 2008 spuštěn systém *SEPA* pro bezhotovostní převody. Od tohoto data také banky začaly postupně vydávat nové platební karty kompatibilní se systémem. *SEPA* přímá inkasa lze provádět teprve od listopadu 2009. S vytvářením jednotné platební oblasti souvisí i vytváření Jednotné oblasti pro hotovostní služby v eurech. V tomto případě však platební instrument již existuje, je však nutné vytvořit společná pravidla jeho používání.

Obsahem poslední části je již samotná analýza dopadu zavedení projektu *SEPA*. Pozornost je věnována bezhotovostním převodům a především novému produktu pod pravidly systému – *SEPA* přímým inkasům. Je zde popsán vliv tohoto produktu na vybraného představitele z řad uživatelů systému – Skupinu *ČEZ*.

2 Projekt SEPA

Single Euro Payments Area (*SEPA*), neboli Jednotná oblast pro platby v eurech, je oblastí, v níž občané, podniky a ostatní ekonomické subjekty budou moci provádět a přijímat platby v eurech jak uvnitř jednotlivých zemí, tak i mezi nimi, a to za stejných podmínek, práv a povinností, bez ohledu na svou zeměpisnou polohu – viz [32]. Z geografického hlediska se projekt *SEPA* vztahuje na 27 členských států Evropské unie (*EU*) a dále pak na Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko a Monako – viz obr. 2.1. Pravidla *SEPA* dále dobrovolně akceptovaly banky Francouzské Guyany, Guadeloupe, Martinky, Réunionu a Gibraltaru.

Obr. 2.1 Oblast SEPA

Zdroj: Association of German Banks.

Projekt si klade za cíl především vytvoření podmínek pro zvýšení konkurenceschopnosti v oblasti poskytování platebních služeb, což by mělo mít za následek efektivnější platební systém.

Samotná eurozóna totiž v současnosti zpracuje ročně okolo 50 mld. elektronických transakcí a dvakrát až čtyřikrát více hotovostních transakcí. Tento objem je tvořen platebními operacemi 321,5 miliónů obyvatel, 16 – 18 miliónů podniků, asi 8 000 bank, 5,75 miliónů platebních míst a 293 tisíc bankomatů. Z těchto čísel tedy jasně vyplývá nutnost sjednocení a regulace všech platebních transakcí – viz [17].

2.1 *Cíle SEPA*

Hlavním cílem projektu je harmonizace platebního styku a podpora a propagace vytvoření jednotného platebního prostoru pro použití eura. Projekt usiluje o posílení evropského integračního procesu, o dokonalejší trh služeb platebního styku, který by byl schopen svým klientům nabídnout kvalitnější a hlavně efektivnější a případně i levnější možnosti platebního styku.

Souhrnné cíle projektu *SEPA* byly definovány v Lisabonské smlouvě, která věří, že se evropský vnitřní trh stane nejvíce konkurenceschopným trhem na světě. Pro realizaci této vize je hlavním předpokladem integrace platebních trhů eura. Jako takový je projekt *SEPA* považován za nezbytný krok k posílení evropské ekonomiky jako celku. Současně by měl také umožnit další rozvoj zdravého konkurenčního trhu pro platební styk a vytvářet podmínky pro zlepšování služeb poskytovaných klientům.

Nejprve je tedy nutno odstranit rozdílnosti mezi domácími a přeshraničními platbami tak, aby bylo provádění plateb v rámci zemí zahrnutých do oblasti *SEPA* stejně jednoduché a bezpečné, jako v národním prostředí. Bezhotovostní úhrady *SEPA* budou automatizovány na základě používání standardů a osvědčených postupů bez manuálních zásahů.

Pro harmonizaci jednotlivých standardů a obvyklých metod je především nutné vypracovat rámec, podle kterého se tyto postupy budou řídit.

Dalším z cílů je dosažení vysokého standardu zabezpečení, nízkého rizika a lepší nákladové efektivity pro všechny subjekty účastnící se platebního styku.

Evropská komise i Evropská centrální banka předpokládají, že *SEPA* bude odrazovým můstkem k širšímu používání elektronických služeb, což povede ke snižování nákladů a větší spokojenosti spotřebitelů – viz [24].

2.2 *Výhody pro zainteresované strany*

Systém *SEPA* se dotýká všech, kteří uskutečňují elektronické transakce v eurech. Mění se hlavně způsoby, kterými provádějí a přijímají své platby – více viz [17].

2.2.1 Spotřebitelé

Výzkum Evropské bankovní asociace ukázal, že jednotlivým spotřebitelům současné bankovní služby v rámci jejich domácího trhu vyhovují. Nicméně požadavky spotřebitelů i způsoby placení se mění. Občané všech zemí si přejí zlepšování služeb a očekávají, že jejich platby budou vyřízeny rychleji a standardním způsobem jak v rámci jejich domácí země, tak i v případech, kdy nakupují v jiných evropských státech.

V rámci projektu *SEPA* si spotřebitelé užijí spoustu nových platebních prvků. Při uskutečňování plateb ve všech 32 zemích *SEPA* se budou moci spolehnout pouze na jeden platební účet a jednu platební kartu. Jestliže pojedou nakupovat do zahraničí, budou se moci cítit bezpečněji, protože u sebe nebudou muset mít takové množství hotovosti a budou také méně závislí na místních bankomatech. Domácí platební karta bude akceptována pro platby v jakékoli *SEPA* zemi a spotřebitelé také obdrží kompletní podrobnosti o každém převodu měny v rámci obchodní transakce. Postupy, pravidla a kódy účtů pro zasílání peněz v rámci *SEPA* rodině, přátelům nebo obchodním partnerům budou zjednodušeny standardizovanými peněžními převody a budou se uskutečňovat bez srážek z odesílané částky.

V rámci *SEPA* budou sjednocena i pravidla přímých inkas, což bude znamenat lepší služby při pravidelném placení faktur. Klienti budou přesně vědět, kdy jim peníze na účet přijdou a kdy naopak budou z účtu strženy. V rámci přímých inkas se objeví i možnost podat reklamaci platby a nárokovat vrácení peněz.

2.2.2 Malí a střední obchodníci

SEPA bude mít významný vliv i na malé a střední evropské obchodníky. Především ti, kteří působí v oblasti cestovního ruchu nebo obchodují ve větší míře se zahraničním, zaznamenají významnou změnu a zlepšení, protože právě oni v současnosti přijímají velký objem hotovosti. Implementací programu *SEPA* se platební transakce specifické každému státu stanou jednotnými.

Zavedení *SEPA* by mělo stimulovat spotřebitele i obchodníky k přechodu na platební karty a elektronické bankovníctví. Větší počet elektronických transakcí ulehčí vnitřní administrativu podniků a sníží náklady i riziko nakládání s hotovostí. Všeobecné přijímání platebních karet bude intenzivnější, značky, které do této doby mohly být využívány pouze pro tuzemské platby, budou podporovány většinou terminálů v celé Evropě.

Všechny *SEPA* platební karty již musí být čipové a jejich autorizace nebude probíhat prostřednictvím podpisu, ale použitím *PIN*¹ kódu. Významně se zredukuje padělání platebních karet při současném zvýšení výkonnosti prodejných míst.

Mimo to bude Směrnice platebních služeb (*PSD*) poskytovat jednotná pravidla pro vyřizování námitek a pro vyplácení odškodného spotřebitelům.

2.2.3 Velcí obchodníci

Jelikož je platební infrastruktura v rámci *EU* velice roztržštěná a procesy přijímání platebních karet jsou specifické každému národnímu trhu, velcí obchodníci operující ve více zemích jsou zatíženi vysokými náklady na vývoj a působení na konkrétním trhu. Většina velkých obchodních řetězců musí mít vnitřní systém specifický každé zemi a navíc ani nemůže těžit z úspor z rozsahu a sjednocení transakcí do jednoho účtu (pooling).

Zavedením systému *SEPA* tak velcí obchodníci zaznamenají významné výhody především v nižších nákladech na zpracování. Stejně tak běžné procesy na prodejných místech týkající se akceptace karet velmi zjednoduší školení personálu, čímž se sníží potenciál pro dělání chyb. Úspory také může zvětšit pevný a jasný právní rámec pro vyřizování reklamací. Zavedením jednotné softwarové aplikace se obchodníkům sníží náklady na údržbu terminálů, protože jim již nadále bude stačit pouze jeden terminál pro všechny druhy platebních karet.

2.2.4 Nadnárodní podniky

Velké nadnárodní společnosti už dlouhou dobu hledaly lepší a hlavně méně nákladné řešení pro provádění platebních transakcí v rámci celého evropského trhu. A *SEPA* jim toto řešení nabízí.

Existence velkého množství rozdílných národních platebních systémů a formátů je významnou překážkou při hledání příležitostí na zahraničních trzích. Dosažitelnost standardizované platební infrastruktury v rámci *SEPA* tak otevře společnostem nové možnosti při rozšiřování obchodu za národní hranice. Společnosti, které k ovládání plateb v různých zemích vedou celou řadu účtů, budou moci centralizovat tyto účty a spojit tak svoji likviditu na účet jediný. Také nynější odlišnosti mezi domácími a zahraničními platbami budou

¹ Personal Identification Number (osobní identifikační číslo) – zpravidla čtyřmístné číslo, pomocí něhož probíhá autorizace oprávněné osoby.

v *SEPA* eliminovány. Zavedením *SEPA* datového formátu podle normy *ISO 20022*² bude postupně docházet ke snižování nákladů spojených se správou mnoha odlišných národních platebních formátů a informačních standardů.

2.2.5 Banky

Díky novým platebním nástrojům a infrastruktuře *SEPA* získají mnoho výhod i banky. Budou například moci rozšířit svoji působnost a soutěžit na úrovni celé eurozóny, protože zde mohou jednodušeji nabízet své služby. Banky mohou rovněž rozšířit své podnikání tím, že svým klientům nabídnou vedle produktů *SEPA* i tzv. služby s přidanou hodnotou.

Sladěním podmínek, které upravují provádění plateb, poskytne *SEPA* jednotný soubor pravidel, rovnocenný a otevřený přístup, dosažitelnost, transparentnost a interoperabilitu, která hlavně posílí konkurenci a umožní tak bankám sjednávat lepší podmínky s poskytovateli služeb.

Nařízení č. 2560/2001, které zavedlo zásadu, podle které budou poplatky za přeshraniční platby v eurech a poplatky za platby prováděné v eurech uvnitř členského státu rovnocenné, vytvořilo nerovnováhu mezi bankovními poplatky a náklady na platební styk mezi zeměmi. Tu lze překonat pouze tím, že se zpracování, zúčtování a vypořádání přeshraničních plateb bude reorganizovat tak, aby bylo stejně efektivní a levné jako vnitrostátní platby. A to je také základním cílem projektu *SEPA* – viz [12].

2.2.6 Poskytovatelé infrastruktury

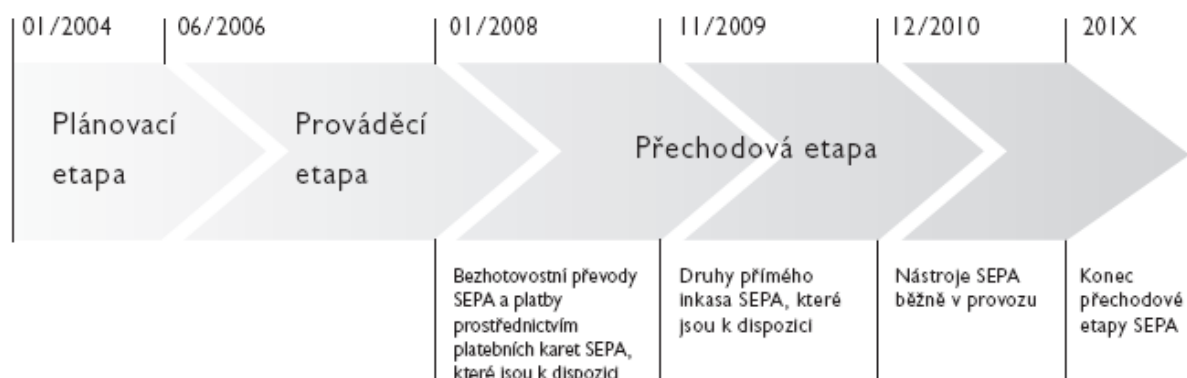
Zavedením projektu *SEPA* dojde k oddělení správy systémů od poskytovatelů infrastruktury, což zejména zvýší konkurenci mezi jednotlivými poskytovateli infrastruktury (např. mezi automatizovanými clearingovými středisky a zpracovateli karet). Poskytovatelé infrastruktury již nebudou vázáni hranicemi jednotlivých států a budou moci poskytovat služby v celé eurozóně. Díky jednotnému souboru technických norem také bude možné dosáhnout propojení mezi různými poskytovateli infrastruktury – viz [12].

² Standard vyvinutý Mezinárodní organizací pro standardizaci (*ISO*) používaný při posílání informací ve finanční sféře.

2.3 Harmonogram

V rámci projektu *SEPA* jsou stanoveny tři základní etapy – plánovací, prováděcí a přechodová etapa – viz obr. 2.2.

Obr. 2.2 Harmonogram projektu *SEPA*

Zdroj: ECB.

Plánovací etapa započala již v roce 2004. Jejím výsledkem jsou soubory pravidel pro bezhotovostní úhrady a přímá inkasa, které stanovují provozní postupy, technické normy, definují lhůty a další povinnosti. Tato pravidla jsou závazná pouze pro finanční instituce, které se zapojí do systému *SEPA*. Pro platby uskutečňované prostřednictvím platebních karet byl také vymezen soubor zásad a požadavků, kterým se musí vydavatelé, příjemci, kartové systémy a provozovatelé přizpůsobit. Dále byly určeny jednotné rámce pro infrastrukturu zúčtování a vypořádání a vyvinuty nezbytné normy a specifikace bezpečnostních požadavků.

Další, prováděcí, etapa probíhala od poloviny roku 2006 do konce roku 2007 a byla zaměřena především na přípravu rozšíření nových nástrojů, norem a infrastruktur *SEPA*. Vnitrostátní orgány odpovědné za realizaci a přechod v jednotlivých zemích eurozóny pomáhaly se sladováním příprav na zavedení projektu *SEPA*, které prováděly jednotlivé zainteresované strany – banky, provozovatelé infrastruktury, orgány veřejné správy, podniky a další uživatelé. V této etapě proběhl i zkušební provoz – viz [48].

Poslední fází je přechodová etapa, v níž jsou vnitrostátní systémy platebního styku využívány souběžně s novými systémy *SEPA*. Zákazníci si mohou vybrat jak „staré“ vnitrostátní nástroje, tak i nové nástroje *SEPA*. Infrastruktura zúčtování a vypořádání by měla být schopna zpracovávat platby prováděné prostřednictvím obou druhů nástrojů. Cílem je

dosáhnout tržně motivovaného postupného přechodu na nástroje *SEPA* tak, aby na ně do konce roku 2010 přešel rozhodující objem platebních transakcí v *EU* – viz [12].

2.4 *Instituce, které mají vliv na SEPA*

SEPA byla vyvinuta a je řízena bankovním průmyslem, který je reprezentován Evropskou radou pro platební styk (*EPC*). Největší vliv na projekt měl komisař pro jednotný vnitřní trh – Charles McCreevy. Evropská centrální banka (*ECB*) a Eurosystem (centrální banky jednotlivých států) mají pouze dohlížecí pravomoci – více viz [26].

2.4.1 *Evropská rada pro platební styk (The European Payments Council)*

Evropská rada pro platební styk je rozhodovacím a koordinačním orgánem evropského bankovníctví otázkách plateb, jehož účelem je podporovat a prosazovat vytvoření oblasti *SEPA*. V současnosti má *EPC* 74 členů. Členy *EPC* jsou úvěrové instituce (banky, spořitelny, družstevní banky) a jejich národní a evropská sdružení a federace. Zastoupeny jsou všechny státy *EU*.

EPC vznikla v roce 2002 spojením 42 evropských bank bank, tří Asociací evropského úvěrového sektoru (*ECSAs*) a Evropské bankovní asociace (*EBA*). Po intenzivních jednáních vydaly bílou knihu, v níž učinily prohlášení, které bylo posléze začleněno do stanov *EPC* – viz [1]:

„My, evropské banky a asociace evropského úvěrového sektoru:

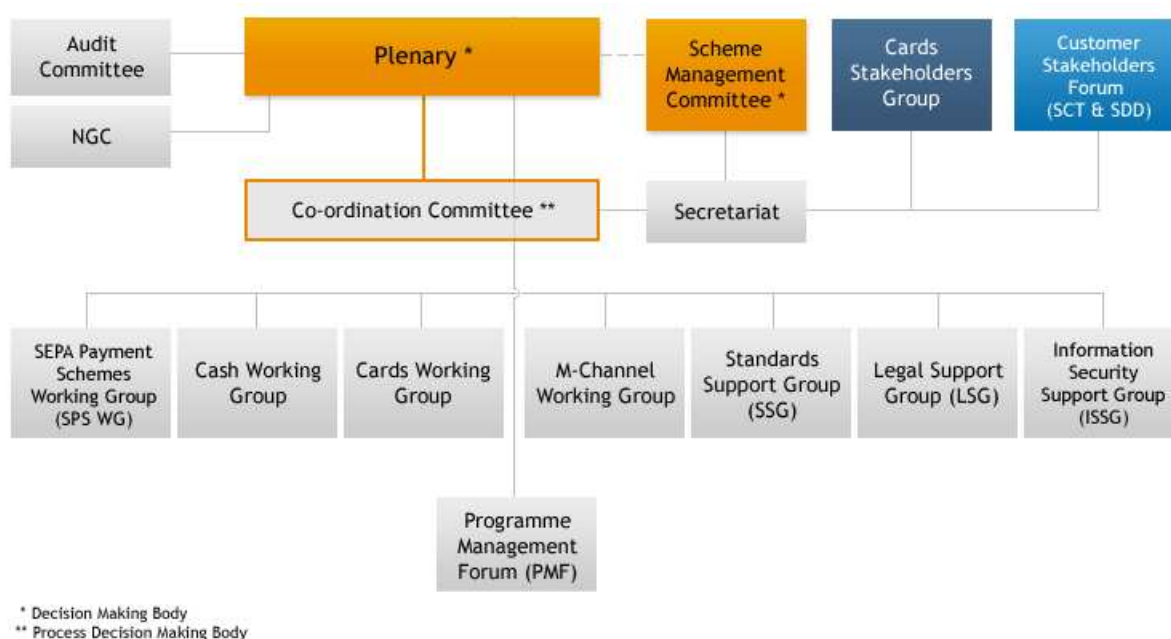
- sdílíme společnou vizi, že platby v Evropě jsou domácími platbami,
- spojujeme své síly s cílem naplnit tuto vizi k užitku evropských klientů, průmyslu, jakož i bank,
- zavedeme naši Jednotnou oblast pro platby.“

Hlavním úkolem *EPC* je vývoj a řízení projektu *SEPA*. V *EPC* působí pracovní a expertní skupiny, v nichž jsou připravovány jednotné postupy, pokyny a standardy. Pravidla jsou schvalována na Plenárních shromážděních *EPC* – zde má každá členská země vymezený počet hlasů, kritériem je počet obyvatel a počty platebních transakcí (a zda se jedná o eurovou či neeurovou zemi). Rozhodnutí *EPC* jsou přijímána formou usnesení, která mají samoregulační charakter a jejichž implementaci *EPC* následně monitoruje.

Česká bankovní asociace (ČBA) se stala členem *EPC* v roce 2004. Zástupce ČBA je členem Plenárního shromáždění *EPC* (Česká republika zde má 1 mandát), experti ČBA dlouhodobě působí v některých pracovních skupinách *EPC* (*SEPA* Payment Schemes Working Group, Cash Working Group, Cards Working Group) – viz [45].

Současné složení *EPC* zachycuje obr. 2.3.

Obr. 2.3 Složení *EPC*

Zdroj: EPC.

2.4.2 Evropská komise

Evropská komise je orgánem iniciativním, výkonným a kontrolním. Je složena z komisařů, kteří pocházejí z členských států a jsou těmito státy do své funkce navrhováni, nejsou však jejich zástupci. Komisaři nesmějí přijímat instrukce od státu, ze kterého pocházejí, ani od jakéhokoliv jiného státu a jsou povinni prosazovat výhradně zájmy Společenství.

Při realizaci projektu *SEPA* hraje Komise hlavně roli vyjednávací. Největší zásluhu na projektu *SEPA* měl komisař pro jednotný vnitřní trh Charles McCreevy, který oficiálně spustil projekt dne 28. ledna 2008. Evropská komise je také zodpovědná za přípravu některých nezbytných legislativních změn, jakou je například Směrnice o platebních službách (*PSD*),

kteřá vešla v platnost k 1. listopadu 2009. Ta má v jednotné platební zóně *SEPA* vytvořit transparentní, harmonizovaný a integrovaný trh pro platby a jejich zpracování.

2.4.3 Evropská centrální banka

Evropská centrální banka (*ECB*) byla založena v roce 1998 Smlouvou o Evropské unii. Jejím hlavním úkolem je řídit jednotnou měnu Evropské unie, euro, a zabezpečovat stabilitu cen pro více jak dvě třetiny občanů *EU*, kteří euro používají. *ECB* má rovněž odpovědnost za definování a provádění hospodářské a měnové politiky *EU*.

ECB má především dohlížecí povinnost ve vztahu k platebnímu a clearingovému systému. Průběžně sleduje a podporuje proces, jehož cílem je vytvoření Jednotné oblasti pro platby v eurech. Součástí této činnosti je příprava informačních materiálů pro širokou veřejnost a také vydávání souhrnných zpráv o stavu realizace projektu.

2.4.4 Národní bankovní asociace

Bankovní asociace jednotlivých členských států jsou pověřeny *ECP* implementovat *SEPA* ve své zemi. V mnoha z členských států operuje více než jedna bankovní asociace.

Česká bankovní asociace (*ČBA*) vznikla v roce 1990. V současné době sdružuje v rámci plného členství, které je vyhrazeno bankám a pobočkám zahraničních bank s licenci České národní banky, 33 bank, které reprezentují více než 99% bankovního sektoru v České republice. V rámci *ČBA* byl v listopadu 2008 zřízen Národní koordinační výbor pro implementaci *SEPA*, jehož členy jsou zástupci *ČBA*, České národní banky, Ministerstva financí a zástupci profesních a spotřebitelských sdružení (Svaz průmyslu a dopravy, Hospodářská komora, Česká asociace treasury, Sdružení českých spotřebitelů) – viz [48]. Hlavním úkolem výboru je monitoring standardizačních procesů v *EU*, zabývá se jejich praktickými důsledky a sleduje postup implementace. Nejvýznamnějším cílem v současné době je zajistit co nejširší zpřístupnění informací o *SEPA* nebankovním subjektům, je připravována komunikační strategie a zpracování Národního plánu implementace *SEPA*.

V rámci *ČBA* byla dle požadavku *EPC* vytvořena National Adherence Support Organisation (*NASO*), jejíž podstatnou činností je usnadnit proces přistupování k systémům *SEPA*, zajišťování administrací tohoto procesu ve vztahu k *EPC*, poskytování konzultací a poradenství k přístupovým záležitostem – viz [45].

2.4.5 Národní zúčtovací centra

Každá účastnická země zatím používá vlastní clearingové centrum, což však zvyšuje náklady převodů. Tento nedostatek by měl projekt *SEPA* odstranit.

Předávání úhrad mezi bankami v České republice zabezpečuje Clearingové centrum České národní banky, které provozuje systém *CERTIS* (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement system). Každá tuzemská banka má zde založen svůj účet vedený v korunách a jeho prostřednictvím pak zasílá nebo naopak přijímá úhrady od jiných bank v souladu s uzavřenou mezibankovní smlouvou. K uskutečnění platebního styku mezi bankami v mezinárodním měřítku se využívá korespondenčních bank (nostro a lorro účty) a služeb systému *SWIFT* (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication). *SWIFT* ve své podstatě představuje napojení všech účastnických bank a jiných finančních institucí na počítačovou síť. Tato síť pak umožňuje rychlý, spolehlivý a bezpečný přenos informací a příkazů, které se týkají prováděných finančních operací. Síť *SWIFT* pracuje nepřetržitě 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Zaslání zprávy z jedné banky do druhé tak trvá pouze několik vteřin.

ECB provozuje systém *TARGET2* (Trans-European Automated Real-time Gross-settlement Express Transfer). Jedná se o systém, který vzájemně propojuje národní clearingové systémy centrálních bank členských zemí *EU* s platebním systémem *ECB*. Funguje na principu brutto zúčtování, zpracování a vypořádání každé operace se provádí průběžně v reálném čase.

Clearingová společnost *EBA* provozuje systémy *EURO1*, *STEP1* a *STEP2*, prostřednictvím nichž nabízí mezibankovní zúčtování a vyrovnání plateb velkých i malých objemů širokému společenství bank v Evropské unii. *EURO1* je platební systém pro přeshraniční a domácí platby v eurech ve velkých objemech. Jedná se o nettingový clearingový systém, což znamená, že platby vypořádává na konci obchodního dne. *STEP1* je primárně platebním systémem pro komerční transakce a byl navrhnut ke zpracování jednoduchých přeshraničních plateb v euro. Systém *STEP2* je první panevropské automatické clearingové centrum (*PE-ACH* – Pan-European Automated Clearing House) určené pro objemné platby v euro. *STEP2* je vysoce automatizovaný, uživatelsky jednoduchý a moderní systém, založený na nejnovějších technologiích. Systém *STEP2* se uskutečňuje v rámci

prostředí systémů *EURO1* a *STEP1*, každý účastník těchto dvou systémů se může stát přímým účastníkem *STEP2* – viz [18].

2.4.6 Celoevropské automatizované clearingové středisko (PE-ACH)

Je zcela jasné, že nové platební nástroje zavedené v rámci *SEPA* musí být vypořádávány clearingovými centry, které je umí zpracovat. Tato centra musí umět vypořádat každý *SEPA* finanční převod či *SEPA* přímé inkaso z kterékoliv členské země, a to navíc za stejných podmínek, které nediskriminují podle lokality. Čistě národní zúčtovací centra buď zcela zaniknou nebo se přetransformují podle principů *SEPA* v celoevropská zúčtovací centra. Každý poskytovatel platebního styku v *SEPA* tedy musí být na tyto vypořádací centra napojen, a to buď přímo, nebo přes jiného poskytovatele. Lze předpokládat, že ze současných desítek clearingových center fungujících v rámci *EU* jich do budoucna zůstane pouze několik typu *PE-ACH*.

Prvním takovým centrem pro platby velkého objemu je již výše zmíněný *STEP2*, provozovaný Evropskou bankovní asociací.

2.4.7 Asociace evropského úvěrového sektoru (ECSAs)

Pod tímto názvem jsou sdruženy tři evropské úvěrové asociace – European Banking Federation (*EBF*), European Savings Banks Group (*ESBG*) a European Association of Co-operative Banks (*EACB*). *ECSAs* stály u zrodu *EPC* a zastupují zájmy evropských bank ze států Evropské unie, Evropského hospodářského společenství a Evropského sdružení volného obchodu.

2.4.8 Evropská komise pro bankovní standardy (ECBS)

ECBS byla založena v prosinci 1992 *ECSAs*. Od roku 1992 do roku 2004 bylo hlavním cílem *ECBS* zkvalitnění evropské bankovní infrastruktury po technické stránce. Vyvíjela standardy, které jsou nyní využívány při provádění mezibankovních transakcí. Čísla *IBAN* a *BIC*, které jsou jádrem *SEPA* bezhotovostních převodů a inkas, byly vyvinuty právě *ECBS*. V letech 2004 – 2006 byla její funkce postupně včleněna do funkcí *ECP*.

2.5 Datový formát SEPA

V dnešní době fungují v rámci celé *EU* pro zpracování plateb napříč různými zeměmi a evropskými zúčtovacími systémy desítky rozdílných datových formátů. Jednotný datový formát, který bude používán všemi stranami platební transakce, je tak zcela nepostradatelný pro řízení takového množství plateb, které se v rámci systému *SEPA* zpracuje – viz [28].

Datový formát *SEPA* nepředstavuje výlučně evropský standard. Je založen na celosvětovém standardu *ISO 20022* a zpráv ve formátu *XML*³.

Standard *ISO 20022* byl vytvořen Mezinárodní organizací pro standardizaci (*ISO*). Poskytuje prostředek pro jednoznačné definování datových formátů při provádění obchodních transakcí. Standard však vymezuje požadavky platebního styku pro všechny světové trhy. Každý trh má ale své vlastní potřeby, což znamená, že v každé skupině pak může vzniknout nutnost přizpůsobit standardy svým vlastním požadavkům. V tomto ohledu je standard *ISO 20022* přizpůsoben požadavkům systému *SEPA* – viz [30].

Spuštěním *SEPA* bezhotovostních plateb v lednu 2008 evropské banky jako první na světě zavedly nový formát zakládající na celosvětovém standardu. Tato inovace má pravděpodobně vliv i daleko za hranicemi Evropy. I společnosti a banky v Asii a Americe si totiž začaly uvědomovat celosvětové dopady společného přechodu 32 zemí na tento mezinárodní standard.

2.5.1 IBAN, BIC

Evropská komise pro bankovní standardy stanovila pro přeshraniční převody, tj. převody v eurech v rámci oblasti *SEPA*, standard pro bankovní spojení – *IBAN* (International Bank Account Number - mezinárodní číslo účtu) a *BIC* (Bank Identifier Code - tzv. swiftová adresa banky).

BIC kód je stanoven mezinárodním standardem pro zasílání zpráv v rámci systému *SWIFT*, je tedy shodný se swiftovou adresou dané banky. Je to osmi nebo jedenáctimístný kód, který je složen ze čtyřpísmenného kódu banky, následující dvě písmena označují kód země nebo geografického území, kde má banka sídlo. Další dvě písmena (případně číslice)

³ eXtensible Markup Language (rozšiřitelný značkovací jazyk) – standardizovaný formát pro výměnu informací.

představují kód místa určující region nebo město, kde sídlí uživatel. Jako poslední se uvádí kód pobočky banky, který je volitelný a skládá se ze tří alfanumerických znaků.

IBAN je mezinárodní formát čísla účtu, který je založen na mezinárodní normě *ISO 13616*. Formát čísla účtu *IBAN* obsahuje jednotný kontrolní mechanismus, který umožňuje předběžnou kontrolu čísla účtu ještě před odesláním platby a tím snižuje riziko vzniku chyb u přeshraničních převodů. Každá země strukturu *IBANu* určí sama, přičemž jsou pevně stanoveny pozice, na kterých je kód banky nebo pobočky banky a číslo účtu v rámci banky nebo pobočky banky – první dva znaky představují kód země (pro Českou republiku je to *CZ*), další dva znaky jsou kontrolní číslice a poté následuje maximálně 30 znaků obsahující kód banky a číslo účtu v rámci konkrétní banky.

2.6 Právní rámec platebního styku v EU

První kroky k ustavení Prostoru jednotných plateb v *EU* podnikly evropské klíčové orgány již v roce 1997, kdy byla schválena směrnice 97/5/ES o přeshraničních převodech aktiv a doporučení 97/489/ES o operacích prováděných elektronickými platebními prostředky – viz [11]. Až v roce 2001, po schválení nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v euro, však bylo dosaženo většího pokroku. Dne 13. listopadu 2007 pak byla vydána Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu, která zároveň ruší směrnici 97/5/ES.

2.6.1 Směrnice č. 97/5/ES o přeshraničních převodech aktiv

Cílem směrnice bylo zavedení minimálních informačních a kvalitativních požadavků pro přeshraniční platební styk tak, aby převodu finančních prostředků z jedné členské země *EU* do druhé bylo dosaženo rychle, spolehlivě a za přijatelných nákladů.

Tato směrnice postihovala přeshraniční převody do 50 000 euro denominovaných v euro nebo v měnách členských států. Vymezovala přesné informace, které měly být klientům při převodu finančních prostředků poskytnuty, jako například doba převodu od příkazce k příjemci, způsob výpočtu cen za zprostředkování převodu nebo referenční směnný kurz a další. Na základě této směrnice musela instituce příkazce platbu uskutečnit během stanoveného časového limitu. Pokud platba nedorazila na účet instituce příjemce do pěti dnů od zadání transakce, musela být příkazci poskytnuta kompenzace. Na kompenzaci měl nárok i

příjemce, pokud následující den po dni přijmutí platby na účet banky nebyla platba příjemci stále k dispozici. Pokud instituce příkazce přijala pokyn k platbě, ale relevantní částka na účet instituce příjemce nedorazila, musela instituce příkazce na základě této směrnice svému klientovi poukázat zpět příslušnou částku, a to až do výše 12 500 euro, zvýšenou o úroky a zaplacené poplatky.

Tato směrnice byla závazným právním dokumentem, který musel být převeden do národní legislativy. V případě České republiky byla implementována zákonem o platebním styku č. 124/2002 Sb.

2.6.2 Doporučení 97/489/ES o operacích prováděných elektronickými platebními prostředky

Hlavním cílem doporučení je přispět ke zvýšení důvěry spotřebitelů v elektronické platební prostředky, kterými jsou platební karty (debetní i kreditní) a produkty telebankingu a homebankingu.

Toto doporučení stanovuje minimální požadavky na rozsah informací, které by měly být zahrnuty v podmínkách pro operace prováděné elektronickými platebními prostředky. Musí zde být minimálně uveden popis elektronického platebního prostředku, popis vzájemných povinností a odpovědností držitele i vydavatele, obvyklá doba vyřízení operací, okruh a výše všech poplatků spojených se službou a další. Dále směrnice určuje minimální povinnosti a odpovědnosti klientů i poskytovatelů platebního styku. Držitel je povinen vydavateli okamžitě oznámit ztrátu nebo odcizení elektronického platebního prostředku a až do této chvíle nese držitel odpovědnost za ztrátu kvůli tomu utrpěnou, maximálně však do výše 150 euro. Jakmile však uvědomí vydavatele, nenese nadále odpovědnost za vzniklé ztráty (mimo případů podvodného jednání). Vydavatel elektronického platebního prostředku může osobní identifikační číslo sdělit výhradně jeho držiteli a po dostatečně dlouhou dobu musí uchovávat vnitřní záznamy, které by umožnily zpětné dohledání případných chyb. Za neprovedení nebo chybné provedení operace držitele či za operace neautorizované držitelem nese odpovědnost vydavatel.

2.6.3 Nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v euro

Nařízení si především klade za cíl smazat rozdíly mezi různými poplatky účtovanými při platebním styku uvnitř jedné členské země a mezi dvěma členskými zeměmi navzájem. Toto nařízení se dotýká všech plateb do částky 50 000 euro, včetně transakcí s platebními kartami až do výše 12 500 euro.

Nařízení dále upravuje povinnost instituce informovat své klienty o jejich čísle účtu ve formátu *IBAN* a o *BIC* instituce prostřednictvím výpisu z účtu. Klient je povinen uvádět na platebním příkazu *IBAN* příjemce a *BIC* jeho banky. V případě, že tyto údaje klient bance neoznámí, má banka právo účtovat klientovi dodatečný poplatek. Pokud se příslušný členský stát rozhodne, je zde možnost rozšíření působnosti směrnice i na jiné měny mimo eura.

Nařízení 2560/2001 je dále rozvinuto dvěma konvencemi *EPC* – CredEuro a *ICP* (Interbank Convention on Payments), které byly vytvořeny s cílem ulehčit bankám implementaci nařízení do praxe a současně představují další krok k vytvoření *SEPA*. Obě tyto konvence jsou pro banky dobrovolné a vstoupily v platnost 1. července 2003.

CredEuro upravuje standardní schéma platebního styku, které má zajistit efektivní a levné zpracování retailových přeshraničních plateb v euro za předpokladu, kdy banka příkazce i banka příjemce sídlí v členské zemi *EU*. Konvence zajišťuje nízké náklady na zpracování a fixní celkovou dobu provedení převodu od příkazce k příjemci – tři bankovní pracovní dny následující po datu akceptace platebního příkazu bankou příkazce.

Platba v rámci *ICP* je založena na několika principech jako například: odesílatel i příjemce nesou poplatky své banky, částka musí být převedena v plné výši, banka si nesmí srazit žádný poplatek, na příkazu musí být uveden *IBAN* příjemce a *BIC* banky příjemce, maximální částka je 50 000 euro, příkaz nesmí obsahovat žádné další instrukce a další.

2.6.4 Směrnice č. 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu

Existující právní rámec platebních systémů v *EU* však vykazoval řadu nedostatků. Právní akty byly příliš složité, vzájemně se překrývaly, v některých případech si dokonce odporovaly. Regulace, zejména prostřednictvím nařízení o přeshraničních platbách v euro, sice přiblížila ceny přeshraničních plateb na úroveň ekvivalentních domácích plateb, ale nešla dostatečně daleko, aby vytvořila jednotnou platební oblast.

Proto Evropská komise v prosinci roku 2003 přišla s konzultačním materiálem k novému právnímu rámci pro platby na vnitřním trhu. Po vyhodnocení konzultačního procesu, v jehož rámci se k návrhům měly možnost vyjádřit všechny zainteresované strany, v prosinci 2005 předložila konkrétní legislativní dokument – návrh Směrnice o platebních službách na vnitřním trhu (*PSD*), který byl následně v průběhu roku 2007 schválen a vstoupil v platnost. Nejpozději do 1. listopadu 2009 musela být realizována transpozice směrnice do národní legislativy, přičemž členské státy měly jen minimální možnost stanovit rozdílná pravidla.

Tato směrnice poskytuje jednodušší a plně harmonizovaný právní rámec. Mění směrnici 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku, směrnici 2002/65/ES o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku, směrnici 2005/60/ES o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu a směrnici 2006/48/ES o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu a zrušuje směrnici 97/5/ES o přeshraničních převodech aktiv.

Směrnice stanovuje šest kategorií poskytovatelů platebních služeb, kteří mohou oprávněně poskytovat platební služby v celém Společenství. Úprava pokrývá platby ve všech měnách EU, tedy nejen v eurech. Dále také zavádí jednotnou licenci pro všechny poskytovatele platebních služeb.

Směrnice stanovuje povinnost poskytovatelům platebních služeb ohledně poskytování informací klientům, kteří by měli o platební službě vždy obdržet jasné informace ve shodné kvalitě tak, aby byli schopni si na jejich základě vybrat a využít jejich služeb kdekoliv ve Společenství. Směrnice dává spotřebiteli právo obdržet zdarma relevantní informace, než bude zavázán jakoukoli smlouvou o platebních službách. Spotřebitel by měl mít možnost požadovat předběžné informace i rámcovou smlouvu zdarma na papíře, kdykoliv po dobu smluvního vztahu, aby mohl porovnat služby poskytovatelů platebních služeb a jejich podmínky ve Společenství. Dále by měl bez dodatečného poplatku obdržet základní informace o provedených platebních transakcích. Směrnice stanovuje možnost ukončit bezplatně rámcovou smlouvu po uplynutí jednoho roku ze strany uživatele v zájmu usnadnění mobility.

Směrnice motivuje uživatele platebních služeb k nahlášení každé krádeže nebo ztráty platebního prostředku bez zbytečného odkladu svému poskytovateli, aby se tak snížilo riziko neautorizovaných platebních transakcí. Z tohoto důvodu nese uživatel odpovědnost pouze za omezenou částku (150 euro) s výjimkou případů, kdy se uživatel dopustil podvodného jednání nebo hrubé nedbalosti.

Směrnice stanovuje pravidla pro vracení prostředků, která chrání spotřebitele v případě, že provedená platební transakce překračuje rozumně očekávanou částku. Rovněž stanovuje lhůtu pro provedení platebního příkazu, vč. doby, od kdy práva a povinnosti nabývají účinku. Směrnice dále určuje, že na účet příjemce bude připsána celá částka převedená plátcem. V souladu s tím nebude možné, aby kterýkoli zprostředkovatel, který se na realizaci platební transakce podílí, mohl provádět odpočty či srážky z převáděné částky. Nejúčinnějším systémem v oblasti poplatků je sdílení poplatků mezi plátcem a příjemcem, neboť usnadňuje hladké zpracování plateb. Z tohoto důvodu bylo stanoveno, že poplatky budou obvykle vybírány přímo od plátce a příjemce prostřednictvím jejich poskytovatelů platebních služeb.

Směrnice stanovuje, že v zájmu zlepšení efektivnosti platebních služeb v rámci celého Společenství by lhůta pro provedení všech platebních příkazů z podnětu plátce v eurech nebo v měně členského státu (mimo eurozónu) včetně bankovních převodů a poukázání peněz měla být nejvýše jeden den. Pro všechny ostatní platby z podnětu příjemce by jednodenní lhůta měla platit v případě, že neexistuje výslovná dohoda mezi poskytovatelem platební služby a plátcem o delší lhůtě. Tyto lhůty mohou být prodlouženy o jeden pracovní den, pokud byl platební příkaz podán na papíře.

Dle této směrnice by členské státy měly zajistit snadno přístupné a nenákladné mimosoudní řešení sporů mezi poskytovateli platebních služeb a spotřebiteli, které vyplývají z práv a povinností stanovených v této směrnici, aniž by bylo dotčeno právo spotřebitelů podat žalobu k soudu – viz [44].

2.7 Finanční dopady zavedení projektu SEPA

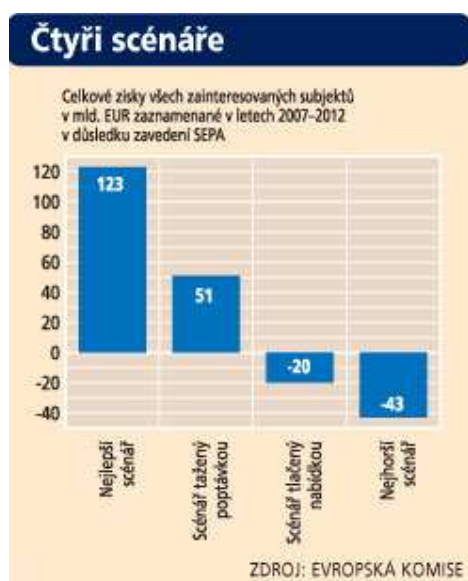
Jednotná oblast pro platby v eurech začala fungovat 28. ledna 2008, kdy byl uskutečněn historický první SEPA bezhotovostní převod. Jak je uvedeno v [29], během

prvního týdne prošlo *SEPA* systémem 200 tisíc kreditních převodů v celkové hodnotě 1,36 mld. euro. V prvním týdnu se účastnilo 100 bank, které pro domácí i přeshraniční platby poprvé používaly stejných podmínek a postupů.

Na přelomu ledna a února 2008 vydala Evropská komise studii o *SEPA* hodnotící čtyři možné scénáře finančních dopadů vyplývajících z dalšího vývoje. Podle nejlepšího scénáře bude možné čistý výnos pro účastníky platebních trhů během let 2007 – 2012 vyčíslit na 123 mld. euro. Nejvíce přitom získají spotřebitelé. Tento scénář počítá s tím, že banky budou investovat do služeb *SEPA* s výhledem na zisk a že klienti o tyto nástroje projeví velký zájem. Podmínkou je však rychlá a úplná migrace od existujících národních platební produktů k novým nástrojům systému *SEPA*.

Další tři scénáře jsou již méně příznivé, přičemž nejhorší z nich operuje s předpokladem, že ani banky ani spotřebitelé, firmy ani další subjekty nebudou přesvědčeni, že se investice do *SEPA* vyplatí. V takovémto případě by celková odhadovaná ztráta činila 43 mld. euro. Finanční dopady jednotlivých scénářů jsou zachyceny v obr. 2.4

Obr. 2.4 Čtyři scénáře zisků a ztrát

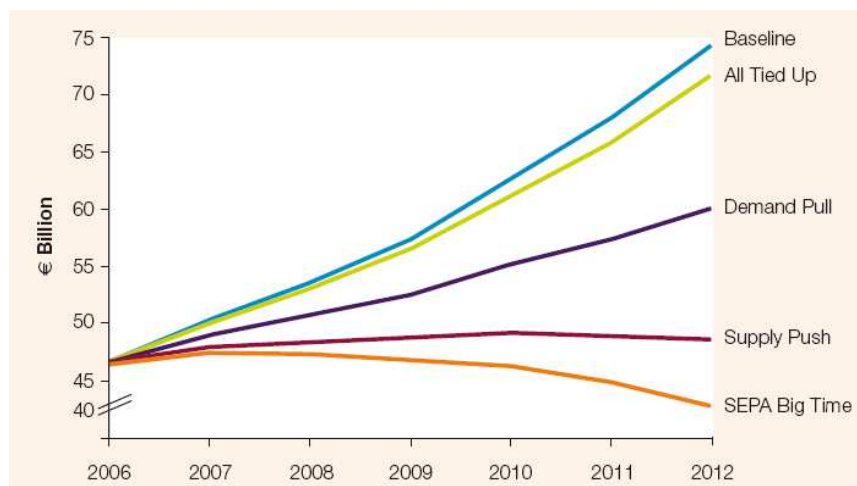

Zdroj: Bankovníctví.

Studie společnosti Capgemini – viz [27] – uvádí, že v eurozóně, Velké Británii, Polsku a Švédsku činily v roce 2006 výdaje za provedené platby přibližně 158 mld. euro, což představuje 1,3% hrubého domácího produktu. Pokud započítáme i náklady na platby

v hotovosti, dostaneme se na 2,3%. Jestliže by tedy i nadále pokračovaly trendy téměř desetiprocentního růstu objemu plateb a pouze mírného poklesu bankovních poplatků, docházelo by ke značnému nárůstu příjmů bank. Jak ukazuje obr. 2.5, zavedením *SEPA* klesá celkový příjem z bankovních poplatků v porovnání s původním scénářem, avšak je stále větší než v základním roce 2006 (mimo nejhoršího scénáře). Růst objemu bankovních poplatků vzhledem k základnímu roku je přisuzován stoupajícímu počtu provedených transakcí.

Obr. 2.5 Příjmy bank podle jednotlivých scénářů

Zdroj: Capgemini.

Další potenciální výnosy nabízí i možnost posílání elektronických faktur, tzv. e-invoicing. V současné době je totiž 80 – 90 % faktur vystavováno na papíře. Studie odhaduje, že pokud by se tuto možnost podařilo využít, potenciální zisky ze systému by se zvedly o dalších 238 mld. euro. Zákazníci by mohli dosáhnout úspor v celkové hodnotě okolo 84 mld. euro.

3 Platební instrumenty *SEPA*

Systém *SEPA* upravuje tři základní platební instrumenty, kterými jsou bezhotovostní převody, inkasa a platební karty. Pro každý z těchto platebních nástrojů byla vytvořena sada pravidel, které musí být dodržovány každou institucí, která chce *SEPA* transakce provádět – viz [15]. Jako první byl 28. 1. 2008 spuštěn systém *SEPA* pro bezhotovostní převody, do kterého se do listopadu 2009 připojilo téměř 4 500 evropských institucí. Mezi těmito institucemi nechyběly ani české banky. Systém pro provádění *SEPA* přímých inkas byl spuštěn teprve nedávno, a to 2. 11. 2009. V oblasti platebních karet se s přechodem začalo již 1. ledna 2008, kdy banky začaly vydávat karty podle pravidel *SEPA*. Všechny karty by měly být se systémem kompatibilní do konce roku 2010.

S budováním jednotné platební oblasti souvisí také tzv. *SECA* - Jednotná oblast pro hotovostní služby v eurech, jejíž podstatu tvoří pravidla a požadavky na subjekty zpracovávající hotovost.

3.1 *Bezhotovostní platby SEPA*

V lednu roku 2008 se více než 4 300 bank v 31 zemích Evropy rozhodlo pro první krok k vytvoření Jednotné oblasti pro platby v eurech. Dne 28. ledna se uskutečnil historicky první *SEPA* bezhotovostní převod.

Systém bezhotovostních plateb *SEPA* poskytuje svým klientům mnoho výhod co do své funkčnosti, nákladové efektivnosti a snadného používání. Hlavní výhodou pro příkazce a příjemce jakožto uživatele je bezesporu fakt, že platby jsou prováděny v plné původní částce, příkazce a příjemce jsou odpovědní za své vlastní poplatky. Systém zaručuje maximální lhůtu provedení platby v délce dvou bankovních pracovních dnů následujících po dni účinnosti. Od 1. ledna 2012 se tato lhůta sníží na jeden den. Systém je transparentní, poplatky pro všechny strany jsou jasné. Používání přijatých standardů a datových prvků usnadňuje zahájení a odsouhlasení jednotlivých plateb. Systém nabízí komplexní přenos doplňujících informací pro příjemce. V jeho rámci jsou podporovány jak jednotlivé, tak i hromadné platby, tedy jedno odepsání z účtu příkazce a připsání částky ve prospěch účtů několika příjemců – viz [1].

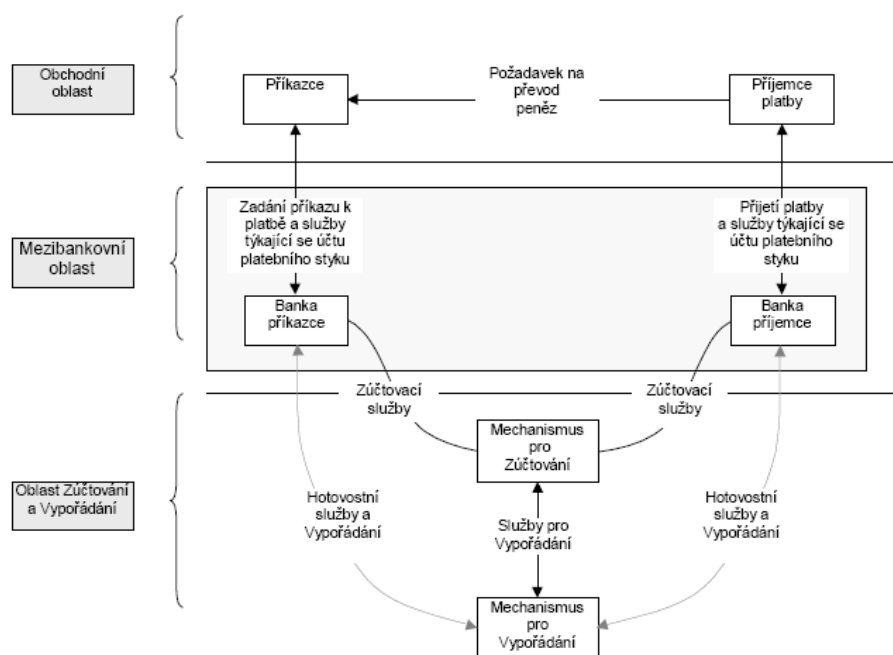
Všechny platby musí obsahovat číslo účtu *IBAN*, kód banky *BIC* a banka příjemce i plátce musí být dostupné v rámci *SEPA*. Veškeré transakce jsou ve všech fázích zpracování v eurech, a to včetně řešení výjimek. Jednotlivé účty příjemce či příkazce pak mohou být v eurech nebo v jakékoli jiné měně. Systém jako takový neomezuje hodnotu provedené transakce – viz [13].

3.1.1 *Mechanismus zpracování plateb*

Požadavek na platbu formou bezhotovostní úhrady vznáší příkazce, který chce převést peněžní prostředky příjemci. Platební službu sice poskytuje banka, ale původ požadavku a jeho povaha leží mimo kontrolu a odpovědnost bankovního sektoru či jednotlivých bank. K uspokojení požadavku na převod peněžních prostředků musí mít banka, u které je veden účet příkazce, potřebné zdroje k převodu bance, u níž je veden účet příjemce. V průběhu tohoto zpracování jí musí být poskytnuty veškeré nutné informace k provedení platby. Jestliže má příkazce dostatečné množství peněz nebo dostatečný kredit, s nímž lze bezhotovostní úhradu uskutečnit, jestliže jedná v souladu se svým oprávněním a jestliže bezhotovostní úhrada neporušuje příslušné právní, regulatorní či jiné požadavky včetně požadavků stanovených bankou příkazce, banka příkazce provede platbu a příslušným způsobem o tom informuje příkazce. Na základě platebních prostředků pro převod platby použije banka příjemce předané informace k připsání peněžních prostředků ve prospěch účtu příjemce tak, aby tyto peněžní prostředky byly příjemci k dispozici po obdržení finanční hodnoty platby. Banka následně informuje příjemce o připsání částky ve prospěch jeho účtu – viz [1].

Jak ukazuje obr. 3.1, cílem mezibankovní zúčtování a vypořádání je správná výměna informací a bezpečná výměna peněžních prostředků.

Obr. 3.1 Přehled zpracování bezhotovostních úhrad *SEPA*

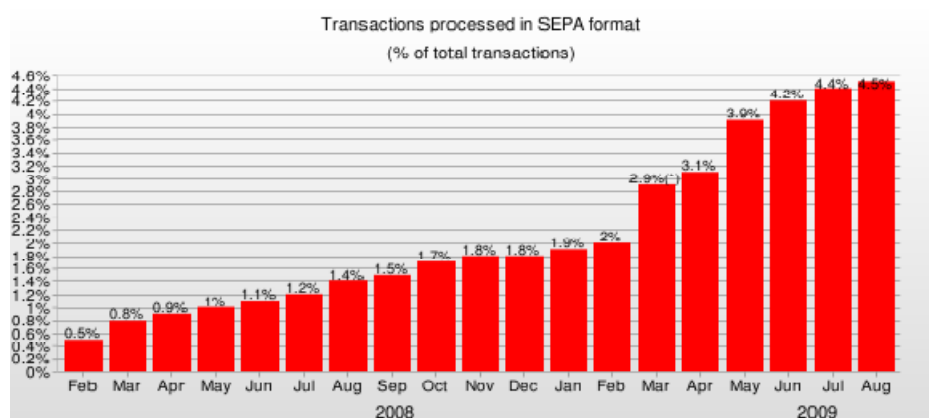

Zdroj: ČBA.

3.1.2 *Současný stav SEPA bezhotovostních úhrad*

Podle oficiálních informací *EPC* podepsalo k 30. červnu 2008 přístupovou dohodu 4350 bank – 111 bank jako přímí účastníci a 4 239 jako nepřímí účastníci – viz [6]. Záměr Evropské komise, aby přestal existovat rozdíl ve zpracování domácích a přeshraničních plateb, však stále není naplněn. Všechny banky zatím využívají možnosti čtyřletého přechodného období. Jak ukazuje obr. 3.2 v září roku 2009 bylo prostřednictvím systému *SEPA* uskutečněno pouze 4,5% všech bezhotovostních plateb. Když si uvědomíme, že bezhotovostní úhrady *SEPA* mají za sebou již 2 roky fungování, je to velice málo. V tomto ohledu hrála samozřejmě důležitou roli i finanční nejistota a ekonomická krize. Poskytovatelé i uživatelé platebních služeb hodnotili své investice s velkou opatrností a zaměřili svou pozornost na kritické obchodní operace. Migrační plány *SEPA* taky mohly doplatit na změnu priorit nabídkové i poptávkové strany trhu platebních služeb. Finanční krize však také ukázala zásadní vliv stabilního a řádně fungujícího platebního systému na celou ekonomiku.

Obr. 3.2 Bezhotovostní transakce na bázi SEPA

Zdroj: Evropská komise.

Pokud by přechod na *SEPA* bezhotovostní úhrady pokračoval i nadále tímto tempem, je zcela jasné, že konečný termín plné migrace na *SEPA* – konec roku 2010 – je zcela nereálný. Na základě současných dat a migračních plánů veřejné správy by na konci roku 2010 tvořily *SEPA* bezhotovostní platby 20% a na konci roku 2011 30% objemu plateb – viz [20].

Základní roli v přechodu na systém *SEPA* hraje veřejná správa. V eurozóně představují platební transakce veřejné správy okolo 15 – 20% všech platebních transakcí. Je to tedy právě veřejná správa, kdo může hrát významnou roli při zrychlení migrace k systému *SEPA*. Průzkum Evropské komise ukazuje, že většina veřejného sektoru na *SEPA* stále nepřešla. V září roku 2009 bylo pouhých 1,5% všech bezhotovostních plateb veřejného sektoru na základě systému *SEPA* (oproti 4,5% veřejnosti) – viz [2].

3.1.3 *SEPA* platby v České republice

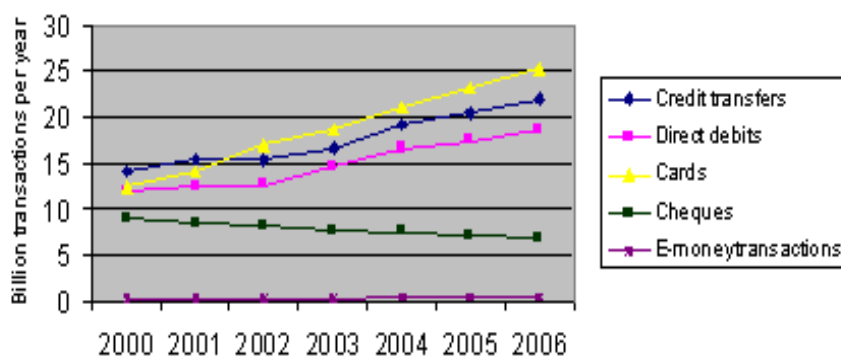
Hlavním cílem projektu je sjednocení národního a přeshraničního platebního styku v eurech. Česká republika, stejně jako ostatní země, které mají jinou národní měnu než euro, byly přizvány, aby se *SEPA* účastnily v rámci eurového přeshraničního platebního styku. Již od 28. ledna 2008 se k bezhotovostnímu platebnímu styku připojily nejdříve Česká spořitelna, ČSOB a UniCredit Bank. Ty pak následovaly Komerční banka, Citibank a J&T Bank. Klienti těchto bank tedy mohou uskutečňovat odchozí i příchozí *SEPA* platby a naplno tak využívat výhod, které jim systém poskytuje – viz [45].

Pro srovnání – na Slovensku nabízí SEPA bezhotovostní transakce sedm bank, v Maďarsku 16 a v Polsku 23 – viz [5].

3.2 Platební karty SEPA

Jak ukazuje obr. 3.3, mezi roky 2000 a 2006 mnohem rychleji rostlo používání platebních karet, než používání bezhotovostních úhrad či přímých inkas. Bezhotovostní úhrady totiž v globále ztrácejí své dlouhodobé vedoucí postavení oproti kreditním a debetním kartám. Používání šeků v současnosti klesá, v průměru asi o 5% ročně. Studie provedená společností MasterCard ukázala, že až 80% držitelů chce svoji platební kartu používat kdekoli v Evropě stejným způsobem, jako ve své zemi viz [43].

Obr. 3.3 Použití platebních nástrojů nebankovními institucemi v EU

Zdroj: ČNB.

Značné rozdíly lze pozorovat i mezi jednotlivými zeměmi, jak je vidět v příloze č. 1. Bezhotovostní úhrady představují v Maďarsku, Polsku a Rumunsku více než 70% všech platebních transakcí, oproti tomu v Dánsku, Portugalsku či Švédsku jasně vítězí platební karty. V Belgii, Irsku, Itálii a Nizozemsku je popularita obou nástrojů více méně podobná. Šeky jsou velmi oblíbené na Maltě, Kypru, v Itálii a Nizozemsku, nicméně i v těchto zemích jejich používání v posledních několika letech stále klesá.

Tyto tendence si tak ve sjednocující se Evropě vyžádaly regulaci z centrální úrovně. SEPA pro platební karty byla zavedena 1. ledna 2008, když banky začaly distribuovat, vydávat a přijímat či jinak zpracovávat platební karty kompatibilní s rámcem SEPA pro platební karty. Základním cílem projektu je sjednocení podmínek pro používání platebních

karet v rámci *EU*. Klient by měl být zatížen srovnatelnými poplatky za vydání platební karty i za transakce provedené touto kartou. Platby prostřednictvím platebních karet musí probíhat podle zásad, kterým se musí přizpůsobit jak vydavatelé, příjemci, kartové systémy, tak i provozovatelé.

SEPA platební karty by měly být použitelné v celé oblasti *SEPA*, spotřebiteli tudíž stačí pouze jedna platební karta (za předpokladu, že obchodník daný typ karty akceptuje). Obchodníci tedy budou přijímat karty za stejných podmínek, bez ohledu na to, v jaké zemi byla daná karta vydána. Nově vydávané karty by měly obsahovat čip místo magnetického proužku. Magnetický proužek se totiž často stává terčem podvodných manipulací. V ostatních částech světa mimo Evropu jsou však k čipové technologii rezervováni. Pokud by došlo k vydávání platebních karet pouze s čipem, byly by tyto karty mimo Evropu zcela nepoužitelné. V současnosti jsou tedy vydávány tzv. hybridní karty, které obsahují magnetický proužek i čip – viz [46]. Autorizace platby prostřednictvím *SEPA* platební karty by měla probíhat prostřednictvím *PIN* kódu. Všechny karty by měly podléhat standardu *EMV* (zkratka karetních asociací Europay, MasterCard a VISA).

Další výhodou *SEPA* platebních karet je fakt, že si zpracovatelé těchto karet budou moci konkurovat a nabízet služby v celé eurozóně. Díky tomu se trh zpracování karetních plateb stane konkurenceschopnější, cenově přístupnější a spolehlivější.

Předpokládá se, že většina bank Eurozóny přejde na *SEPA* bezhotovostní převody ke konci roku 2010 – viz [7].

3.2.1 *SEPA* platební karty v České republice

Podle statistik Sdružení pro bankovní karty je již více než 80% karet čipových, odpovídajících standardu *EMV* (viz tab. 3.1).

Tab. 3.1 Vývoj konverze na čipovou technologii v České republice od roku 2005

rok	kvartál	karty debet %	karty kredit %	POS %	ATM %
2005	III.	27,34	8,99	35,90	17,22
	IV.	32,37	10,85	35,78	24,62
2006	I.	34,26	12,66	42,68	21,07
	II.	35,57	13,95	51,73	63,30
	III.	37,58	43,72	84,16	63,22
	IV.	44,19	48,33	84,34	80,97
2007	I.	48,97	51,28	85,11	80,67
	II.	56,31	61,29	85,17	77,92
	III.	61,63	59,87	86,30	96,56
	IV.	68,79	61,22	83,49	97,76
2008	I.	72,30	65,60	93,90	97,76
	II.	76,86	68,43	97,46	97,76
	III.	79,82	70,00	93,44	99,59
	IV.	79,01	74,10	94,89	99,69
2009	I.	85,60	83,56	98,69	99,69

Zdroj: Cardzone.

Z tab. 3.1 je vidět, že konverze u bankomatů je již před dokončením, stejně jako konverze platebních terminálů. Pomalejší průběh u karet je dán hlavně ekonomickým přístupem bank, spočívajícím v postupné výměně expirujících karet za čipové. Vzhledem k tomu, že expirační doba některých karet může být až tříletá, mohou být některé karty vyměněny až v průběhu tohoto roku.

EPC sice stanovil určitý časový plán pro plnou migraci na čipy (konec roku 2010), ovšem tento termín je závazný pouze pro země eurozóny, takže přechod českých bank na čipovou technologii je víceméně v jejich kompetenci. I tak ale bude tento termín ze strany České republiky splněn.

3.3 *SEPA hotovost*

Uvedení eurových bankovek a mincí do oběhu v lednu roku 2002 bylo úspěšným krokem vpřed k evropské integraci v oblasti finančních služeb. U spotřebitelů se hotovost stále těší velké oblibě. Odhaduje se, že z deseti transakcí je sedm až osm hotovostních.

Základním dokumentem této oblasti je rámec Single Euro Cash Area (*SECA*), který se týká eurových hotovostí nejen v zemích eurozóny, ale zasahuje i do členské země *EU*, kde euro dosud není domácí měnou, například v oblasti standardizace. *SECA* má poněkud odlišné postavení než *SEPA*. *SEPA* stanovuje cíle pro zavedení různých bezhotovostních celoevropských platebních instrumentů, zatímco v případě *SECA* takovýto instrument již

existuje. Je jím euro, které je jediným existujícím celoevropským platebním prostředkem. Cílem projektu je tedy sjednotit aktivity jednotlivých zemí s tímto platebním nástrojem spojené, vypracování společných pravidel pro distribuci a redistribuci eurových hotovostí v eurozóně a převedení maximálního počtu hotovostních transakcí na efektivnější bezhotovostní nástroje – viz [7].

SECA má za úkol zpřístupnit zákazníkům bankomaty v celé eurozóně, zajistit stejnou kvalitu a vzhled eurobankovek a mincí, stanovit jednotné velkoobchodní a maloobchodní postupy zacházení s hotovostí na všech národních trzích. Má také zlepšit služby pro obchodníky a zvýšit konkurenci mezi přepravními organizacemi, které zpracovávají peníze za úplatu. Měla by odstranit právní překážky pro zpracování bankovek a mincí dosud existující v *EU* a sladit podmínky jednotlivých národních centrálních bank. Dalším požadavkem je také přístup k peněžním službám jakékoli národní centrální banky bez ohledu na hranice. Je také nutné zajistit dostatečnou hustotu poboček centrálních bank, sjednotit jejich odpovědnosti a úroveň poskytovaných služeb pokud jde o vkládání/výběry hotovosti, otevírací hodiny, spolehlivost a kontrolu kvality nebo bankovní poplatky.

Nicméně hlavním cílem celého projektu je povzbudit zákazníky i obchodníky k přechodu od hotovosti k placením prostřednictvím kreditních karet či jiných elektronických platebních nástrojů.

3.4 *SEPA* přímá inkasa

Rámec pro *SEPA* přímá inkasa (*SDD*) jako první vytvořil platební instrument, který může být používán jak pro domácí, tak i pro přeshraniční transakce ve vše 32 zemích prostoru *SEPA*. Lze jím tedy například platit nájemné a energie v Německu, telefon ve Španělsku a předplatné novin v Itálii. Pro provádění těchto pravidelných inkas už není potřeba účtů v jednotlivých zemích, stačí pouze účet jediný. Mezi další výhody patří i předem určený den, kdy budou peněžní prostředky strženy, takže plátce neriskuje pozdní zaplacení a následky s tím spojené. S inkasní výzvou je možno zaslat i krátkou zprávu pro plátce. Velkou výhodou je i rychlé a snadné navrácení peněz. Příjemce platby je navíc povinen zaslat informaci (např. fakturu) plátcí o plánovaném zaslání výzvy k inkasu. *SEPA* inkasa představují obrovskou výhodu i pro firemní klientelu. Pevně stanovené časy zpracování umožňují totiž firmám

přesné plánování finančních toků. Díky nově předávaným údajům lze jednotlivé platby automaticky a bez problémů je identifikovat.

Oficiálně byly systémy pro *SEPA* inkasa spuštěny 2. listopadu 2009. Jejich zahájení je však podmíněno implementací směrnice *PSD* (viz kapitola 2.6.4) do právního systému jednotlivých členských zemí. Předpokládá se, že všechny banky eurozóny budou poskytovat *SEPA* inkasa do listopadu 2010.

3.4.1 Mandát

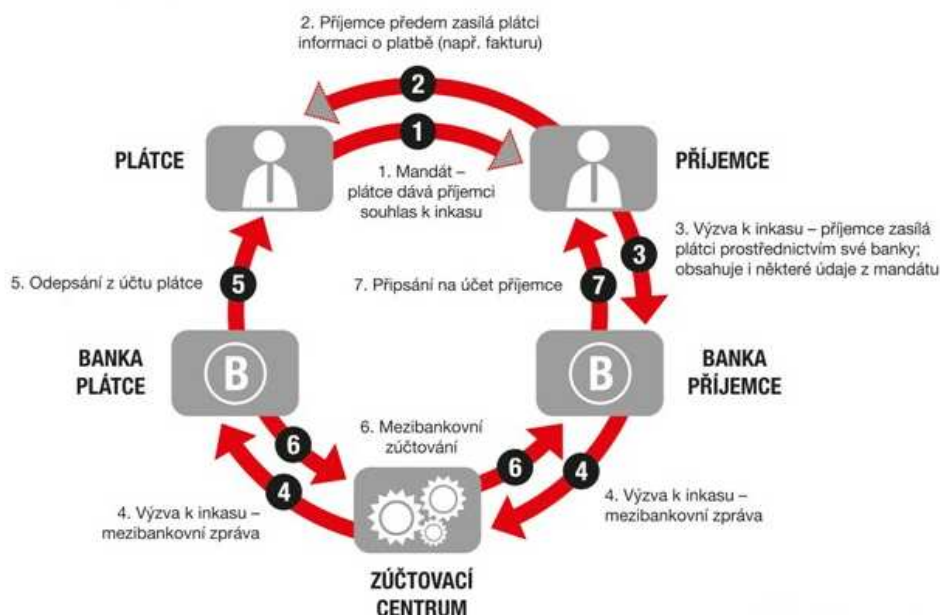
Mandátem se rozumí smlouva mezi plátcem a příjemcem pro zúčtování závazků inkasní formou. Při volbě způsobu, kterým budou inkasa prováděna, však nastal mezi jednotlivými členskými zeměmi spor. V praxi se totiž uplatňují dvě formy:

- mandát na straně dlužníka (plátce), tzv. Debtor Mandate Flow (*DMF*);
- mandát na straně věřitele (příjemce), tzv. Creditor Mandate Flow (*CMF*).

DMF je model, který odpovídá českému inkasnímu systému. V tomto případě poskytuje povolení k inkasu plátce své bance. Ta po obdržení inkasních instrukcí od banky příjemce zkontroluje, zda je příjemce oprávněn k inkasu. Pokud existuje souhlas plátce k převodu peněžních prostředků ve prospěch účtu příjemce, banka uvolní z účtu plátce potřebnou sumu ve prospěch účtu příjemce. Tento způsob inkasa je neodvolatelný.

Pro *SEPA* inkasa byl však zvolen druhý model, který je používán v zemích západní Evropy, tedy s mandátem na straně příjemce platby. Je založen na tom, že plátce poskytuje souhlas s inkasem přímo příjemci (ne své bance) a příjemce pak toto právo předá své bance. Celý proces je zachycen na obr. 3.4.

Obr. 3.4 Průběh *SEPA* inkasa

Zdroj: UniCredit Bank.

Příjemce tedy může začít s inkasem plateb až po obdržení podepsaného mandátu. Ten musí být uchován u příjemce tak dlouho, dokud je platný. Před samotným inkasem však musí plátcí poslat informaci o platbě, kterou může být například faktura (2), není-li dohodnuto jinak. Informace související s mandátem jsou přenášeny v elektronické podobě při každém inkasu (3). Banka plátce obdrží mezibankovní zprávu – výzvu k inkasu (4) a z účtu plátce odečte požadovanou sumu (5). Jakmile o tomto banka příjemce obdrží hlášení (6), připsá na účet příjemce daný obnos (7).

Banka plátce nemá žádnou povinnost kontrolovat, zda je příjemce skutečně oprávněn k obdržení dané platby. Proto zde existuje nárok plátce na odvolání inkasa. Z tohoto důvodu je tento model považován za rizikový jak pro banky, tak pro příjemce. Pokud plátce požádá o vrácení prostředků, musí mu banka tyto prostředky neprodleně vrátit zpět a poté je vymáhat na příjemci. Příjemce však tyto prostředky již nemusí mít na svém účtu a může je odmítnout vrátit zpět. Pro příjemce tkví riziko v tom, že plátce má právo na odvolání inkasa a příjemce nemá jistotu připsání částky na svůj účet.

Některé náležitosti *SEPA* přímých inkas jsou podobné jako u bezhotovostních úhrad – číslo účtu *IBAN*, bankovní kód *BIC*, platby nejsou omezeny limitem a jsou uskutečňovány výhradně v eurech. Vzory souhlasu s inkasem jsou uvedeny v přílohách č. 2 a 3.

3.4.2 Formy SDD

SEPA přímá inkasa byla vytvořena ve dvou modifikacích. Pro vztah zákazník – podnik je tu *SEPA* Core Direct Debit, ve vztahu podnik – podnik se používá Business to Business Direct Debit (*B2B*).

***SEPA* Core Direct Debit**

Tento model se používá výhradně v případě, že jednou se zúčastněných stran transakce je fyzická osoba. V tomto případě plátce nejprve musí podepsat zmocnění k přímému inkasu a předat jej příjemci. Příjemce zasílá prostřednictvím své banky informaci o platbě nejpozději 14 dní před zasláním první výzvy k inkasu. Příjemce musí dát své bance příkaz k inkasu nejméně 5 pracovních dnů před datem splatnosti při prvním nebo jednorázovém příkazu k inkasu a nejméně 2 pracovní dny v případě opakujícího se inkasa. Příjemce je povinen uvést, zda se jedná o opakující se nebo jednorázovou výzvu k inkasu. Vypořádání inkasa (zatížení účtu plátce, připsání na účet příjemce) probíhá v jeden den. Banka plátce zatíží účet plátce pouze pokud jeho účet není zablokován proti inkasům a je na účtu dostatečné krytí. Nejsou-li splněny tyto podmínky, zasílá bance příjemce zprávu, aby měla dostatek času na odúčtování připsané platby. Plátce může do 8 týdnů od odepsání platby z účtu požádat o vrácení finančních prostředků a to bez udání důvodu. Tyto musí být vráceny okamžitě, nejpozději 2 dny po předložení žádosti. V případě, že inkaso bylo provedeno na základě neautorizovaného zmocnění k inkasu, může plátce žádat o vrácení platby s uvedením důvodu do 13 měsíců ode dne odúčtování – viz [45].

***SEPA* Business to Business Direct Debit**

B2B byl tedy vyvinut jako alternativa pro firemní klientelu, pro kterou jsou platby prostřednictvím přímých inkas součástí jejich obchodů.

Hlavní rozdíly mezi *B2B* a *SEPA* Core Direct Debit jsou:

- mandát uzavírá budoucí plátce přímo s příjemcem;

- v *B2B* není plátce oprávněn získat náhradu za autorizovanou transakci, což poskytuje příjemci jistotu provedení platby;
- banka plátce vyžaduje potvrzení, že je inkaso opravdu povoleno, proto se po plátcí a jeho bance požaduje dohoda na způsobu ověření každého přímého inkasa;
- banka plátce nesmí nabízet *B2B* plátcí, který je spotřebitelem, *B2B* je dostupný pouze pro firemní klientelu;
- banka plátce nesmí vymáhat refundaci, kterou zaplatila plátcí, po bance příjemce;
- v reakci na specifické požadavky firemní klientely byly výrazně sníženy lhůty pro provedení inkasa i pro vracení peněz – např. výzvu k inkasu zasílá příjemce své bance nejpozději 1 den před splatností inkasa – viz [23].

3.4.3 Účastníci přímého inkasa a vztahy mezi nimi

V systému *SEPA* přímých inkas vystupují čtyři hlavní aktéři – příjemce, banka příjemce, plátce a banka plátce viz [22].

Příjemce

Příjemci musí být doručen mandát a ten je povinen jej uchovávat po celou dobu jeho platnosti. Na základě tohoto mandátu inkasuje platby od plátců.

Banka příjemce

Je to banka, ve které je veden účet příjemce. Tato banka má s příjemcem uzavřenou smlouvu o pravidlech a podmínkách poskytování produktu založeného na *SDD*. Na základě této smlouvy pak přijímá a vykonává příkazy plátce. Banka začíná proces inkasa peněžních prostředků přeposláním inkasních instrukcí do banky plátce v souladu s pravidly.

Banka plátce

Banka plátce je bankou, která vede účet, který má být zatížen na základě výzvy k inkasu. Tato banka má s plátcem rovněž uzavřenou smlouvu o poskytování produktu *SDD*. Na základě této smlouvy provádí každé inkaso na vrub účtu svého klienta.

Plátce

Plátce podepisuje mandát k uskutečnění inkasních plateb. Jeho bankovní účet je zatížen inkasovanou částkou v souladu s inkasní výzvou příjemce.

Systému zpracování inkasních plateb se však mohou účastnit některé strany nepřímo. Jsou to především zúčtovací a vypořádací centra (*CSMs*) nebo zprostředkující banky.

CSMs

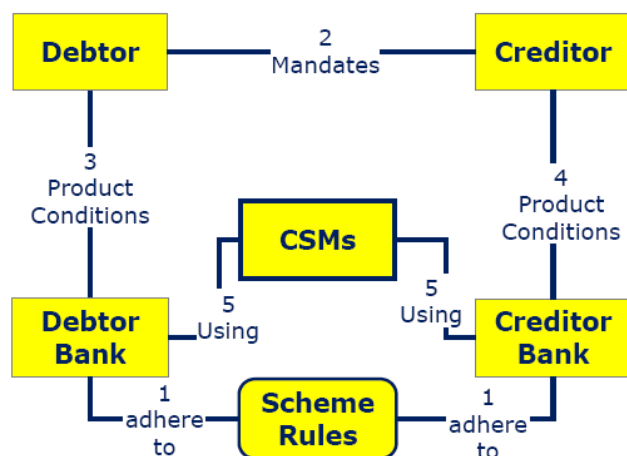
Pod zkratkou *CSM* si můžeme představit automatizovaná clearingová centra, mezibankovní nebo vnitroskupinové dohody, dvoustranné či vícestranné dohody mezi účastníky procesu. Tato instituce provádí zúčtování a vypořádání mezi jednotlivými stranami.

Zprostředkující banky

Tyto banky mohou nabízet zprostředkující služby jak bance plátce, tak i bance příjemce, v případech, kdy například jedna z nich není účastníkem clearingového centra.

Na obr. 3.5 jsou znázorněny smluvní vztahy mezi jednotlivými zúčastněnými stranami.

Obr. 3.5 Čtyřstranný model *SDD*

Zdroj: *EPC*.

Do systému se musí jednotliví účastníci připojit prostřednictvím přístupové smlouvy. Jejím podepsáním jsou účastníci vázáni dodržováním pravidel systému (1). Mezi plátcem a příjemcem je vztah založen na požadavku uskutečnění platby. To se odrazí ve smlouvě mezi

těmito dvěma stranami – mandátu, který musí být podepsán plátcem (2). Vztahy mezi plátcem a jeho bankou (3), stejně jako mezi příjemcem a jeho bankou (4), vyplývají ze smluvních podmínek týkajících se poskytování přímého inkasa. Provize z tohoto vztahu nejsou upraveny *SDD*, ale minimálně musí pokrýt náklady spojené s provedením přímého inkasa podle pravidel. Mezi bankami a zvoleným *CSM* (5) existují vazby založené za účelem provedení dané služby (inkasa) – viz [22].

3.4.4 Doplnkové služby

Jak pro bezhotovostní platby, tak i pro přímá inkasa, umožňuje systém *SEPA*, aby jednotliví účastníci poskytovali svým klientům doprovodné služby založené na pravidlech systému, aby tak uspokojili jejich konkrétní potřeby a přání. Tyto služby jsou označovány jako doplňkově volitelné služby (Additional Optional Services – *AOS*). Jsou definovány dva typy těchto služeb:

- 1) *AOS*, které poskytují banky svým klientům jako služby přidané hodnoty. Tyto služby jsou výhradně záležitostí bank a jejich klientů v konkurenčním prostředí. Jako příklady lze uvést elektronickou fakturaci (faktura se zasílá přímo do programu přímého bankovníctví klienta, jakmile ji klient přijme, vytvoří se automaticky platební příkaz s příslušnými informacemi o plátcí a příjemci), elektronické přiřazení platby k faktuře (po provedení platby se faktura elektronicky přiřazuje a automaticky se aktualizuje evidence příjemce) nebo řešení platebního styku v internetovém bankovníctví.
- 2) *AOS* poskytované místními, národními a evropskými společenstvími bank, jako je užívání dodatkových datových prvků v *XML* standardu *UNIFT*⁴.

Je nutné, aby doplňkové služby neomezovaly interoperabilitu systému a nevytvářely soutěžní bariéry. *AOS* jsou součástí tržního prostředí a měly by být vytvářeny a vyvíjet se podle potřeb trhu. Posledním požadavkem na doplňkové služby je transparentnost. Na veřejně dostupných internetových stránkách by se měly zveřejňovat zejména podrobnosti o *AOS*, které jsou používány společenstvími, týkající se užívání datových prvků zastoupených v *XML* standardu *UNIFI*, včetně pravidel používaných společenstvím pro základní povinný podsoubor *SEPA*. Tyto informace by měly být jak v místním jazyce, tak i v angličtině – viz [1].

⁴ *UNI*versal *FI*nancial messaging standard = ISO 20022.

3.4.5 *Důvody neprovedení inkasa*

Pokud jakákoliv strana nemůže z nějakého důvodu provést inkaso normální cestou, začíná proces řízení výjimek. Důvody pro neprovedení inkasa jsou stejné pro obě formy *SEPA* přímého inkasa – viz [22].

Zamítnutí transakce (Reject)

K zamítnutí provedení inkasa dochází ještě před mezibankovním vypořádáním z těchto důvodů:

- technické důvody zjištěné bankou příjemce, *CSM* nebo bankou plátce, např. neplatný formát, nesprávný *IBAN* apod.;
- banka plátce není schopna uskutečnit inkaso z důvodů nepředvídatelných okolností, nezávislých na vůli jakékoliv strany, jejichž následkům nebylo možno zabránit, nebo v případech, kdy je poskytovatel platebních služeb vázán jinými právními povinnostmi vyplývajícími z vnitrostátních právních předpisů nebo právních předpisů Společenství (viz článek 78 *PSD*);
- banka plátce není schopna uskutečnit inkaso z důvodů, jakými jsou například zrušení účtu, smrt plátce, uzavření účtu vůči inkasům atd.;
- plátce vznesl požadavek vůči své bance na odmítnutí platby.

Odmítnutí platby (Refusal)

Jedná se o žádost plátce před mezibankovním vypořádáním, kdy z jakéhokoliv důvodu požádá svou banku, aby inkaso neplatila, na základě dohodnutých podmínek. Pokud banka plátce souhlasí před mezibankovním vypořádáním, odmítne zaúčtovat inkasa na vrub svého klienta. Jestliže však přijme požadavek odmítnutí platby až po mezibankovním vypořádání, mění se požadavek odmítnutí platby na žádost o refundaci přímého inkasa.

Refundace platby (Refund)

Žádost plátce o navrácení inkasované částky. Je možná jak pro autorizované, tak i pro neautorizované inkasní platby. Požadavek na vrácení peněz musí být zaslán plátcově bance do 8 týdnů po mezibankovním vypořádání v případě autorizované transakce, do 13 měsíců při neautorizované transakci.

Návrat platby (Return)

Jedná se o inkasa, která byla bankou plátce odkloněna z režimu normálního zpracování po mezibankovním vypořádání. Toto musí být provedeno nejpozději 5 bankovních dnů po datu vypořádání, v režimu *B2B* nejpozději 2 dny po vypořádání.

Zpětné zaslání (Reversal)

Tento prostředek se použije v případě, kdy příjemce již po zaúčtování a vypořádání zjistí, že inkaso nemělo být provedeno. Slouží k úhradě plné částky chybného inkasa plátcí. Banka příjemce není povinna Reversal nabízet. Banka plátce je povinna zpracovat tento požadavek iniciovaný bankou příjemce nebo samotným příjemcem. Příjemce není povinen používat tento prostředek náhrady, ale pokud tak činí, musí jej zpracovat jak jeho banka, tak i banka plátce. Reversal může být iniciován i bankou příjemce. Banka plátce nemusí provádět kontrolu navracené částky.

O zpětné zaslání může být požádáno nejpozději 2 pracovní bankovní dny po době splatnosti původního inkasa.

Odvolání výzvy k inkasu (Revocation)

Jedná se o požadavek ze strany příjemce k dočasnému odvolání inkasa do data dohodnutého s bankou.

Požadavek na zrušení (Request for cancellation)

Požadavek banky příjemce na odvolání výzvy k inkasu ještě před vypořádáním.

3.4.6 *Současná situace SDD*

V prvních měsících po spuštění *SEPA* inkasa se k jeho využívání hlásí zhruba 2600 bank, reprezentujících zhruba 70% platební síly. V souladu s očekávaními je počet zpracovaných inkas zatím minimální. Důvodů je celá řada. Novým standardům musí své informační systémy přizpůsobit jak banky, tak i firmy, které finanční prostředky od svých zákazníků inkasují. Vedle systémů je nutné upravit také smluvní podmínky úhrad, atd.

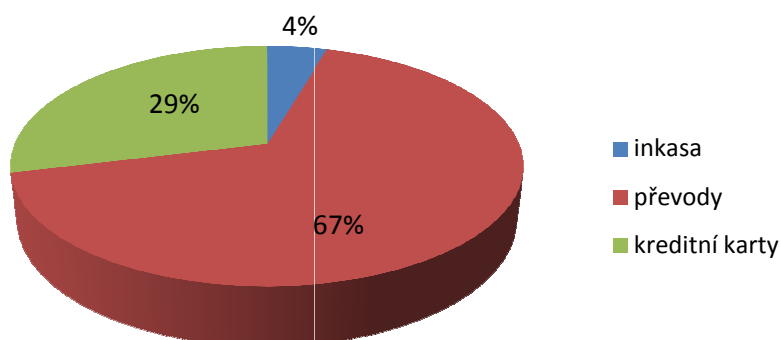
Jediným poskytovatelem *SEPA* inkasa v České republice je zatím pouze UniCredit Bank. Na Slovensku tuto službu zatím neposkytuje žádná banka, v Maďarsku jedna v Polsku dvě – viz [4].

4 Dopady zavedení projektu *SEPA*

V této části práce bude popsán dopad zavedení pravidel systému *SEPA* nejen na bankovní sektor jako celek, ale bude provedena i aplikace na zvoleného zástupce z řad uživatelů systému. Tímto zástupcem je Skupina ČEZ, která byla vybrána především z toho důvodu, že zavedení pravidel systému bude mít hlavně vliv na společnosti spravující své platby elektronickým způsobem, které mají své zákazníky i mimo území České republiky.

Obr. 4.1 ukazuje, že se většina transakcí v České republice uskutečňuje prostřednictvím převodů – celých 67%. Inkaso jako forma bezhotovostní platby je využito pouze ve 4% případů. V průběhu let se však zvyšuje podíl kreditních karet – v současnosti je jimi realizována téměř třetina bezhotovostních transakcí.

Obr. 4.1 Struktura bezhotovostního platebního styku ČR (rok 2009)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB.

4.1 *Profil společnosti*

Společnost ČEZ, a. s. byla založena v roce 1992 Fondem národního majetku ČR. Hlavním předmětem činnosti je výroba a prodej elektřiny, s tím související podpora elektrizační soustavy, dále také výroba, rozvod a prodej tepla. Spojením ČEZ, a. s. s distribučními společnostmi Severočeská energetika, Severomoravská energetika, Středočeská energetická, Východočeská energetika a Západočeská energetika vznikla v roce 2003 Skupina ČEZ. Tím se Skupina stala nejsilnějším subjektem na velkoobchodním i maloobchodním trhu s elektřinou v ČR. Skupině ČEZ se postupem času podařilo obsadit i

trhy mimo Českou republiku. Aktivní společnosti Skupiny ČEZ můžeme najít v Polsku, Bulharsku, Rumunsku, Nizozemsku, Německu, Maďarsku, Srbsku, Turecku, Kosovu, Bosně a Hercegovině, Albánii a na Slovensku.

4.1.1 Hospodářské výsledky za rok 2009

Z celkového objemu elektrické energie vyrobené v České republice připadají na Skupinu ČEZ téměř tři čtvrtiny. V roce 2009 vyrobila společnost 65 344 GWh elektrické energie. Na tomto objemu se podílejí jak elektrárny uhelné, jaderné, tak i elektrárny využívající obnovitelné zdroje. Za obnovitelné zdroje energie je v ČR považováno využití energie vody, větru, slunečního záření, biomasy a bioplynu, energie prostředí využívaná tepelnými čerpadly, geotermální energie a energie kapalných biopaliv.

Jak je vidět z přílohy č. 4, čistý zisk Skupiny ČEZ vzrostl meziročně o 9,5% na 51,9 mld. Kč, a to i přes skutečnost, že v České republice meziročně poklesla poptávka po elektřině o 5,6%. Takto vysokého zisku dosáhla Skupina ČEZ především díky prodejm elektriny nasmlouvaným již v roce 2008 za ceny před propadem komoditních burz. Provozní výnosy vzrostly o 6,7% na 196,4 mld Kč. Provozní zisk před odečtením úroků, daní, odpisů a amortizace (*EBITDA*) se podařilo zvýšit o 2,7% na 91,1 mld Kč. V roce 2009 také dochází k nárůstu čistých peněžních toků z provozní činnosti o 16,8 mld. Kč.

V roce 2009 Skupina ČEZ vynaložila na pořízení stálých aktiv 70,8 mld. Kč. Investice jen do distribučních sítí dosáhly v České republice částky 10,5 mld. Kč, v Bulharsku 1 mld. Kč, v Rumunsku 0,7 mld. Kč a v Albánii 0,1 mld. Kč.

4.1.2 Akcie

Akcie mateřské společnosti ČEZ, a. s. se obchodují na pražské a varšavské burze cenných papírů, kde jsou i součástí příslušných burzovních indexů – v indexu *PX* tvoří 24,08% a v indexu *WIG20* pak 2,73% (k 19. březnu 2010). Kurz akcie se na Burze cenných papírů Praha v současnosti pohybuje okolo 900 Kč za akcii. Vývoj kurzu za poslední 3 roky ukazuje obr. 4.2.

Obr. 4.2 Vývoj hodnoty akcie ČEZ, a. s.

Zdroj: ČEZ.

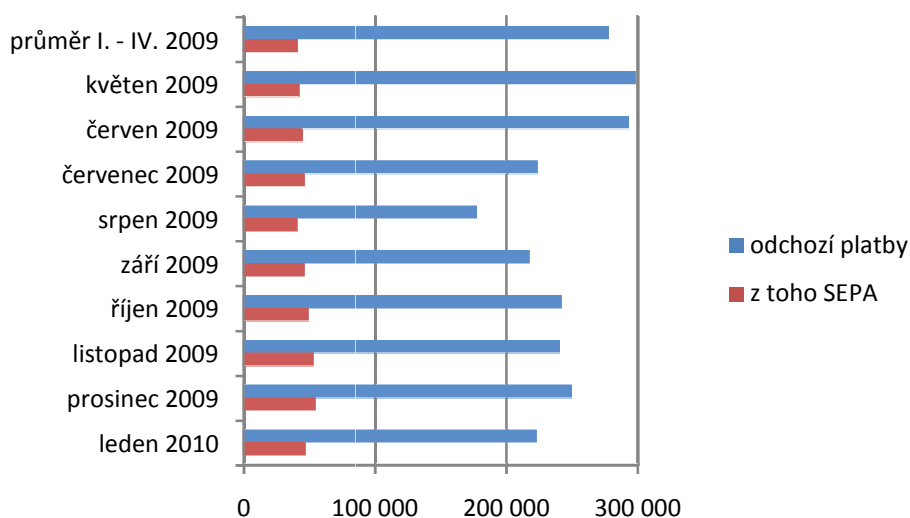
Nejvýznamnějším akcionářem společnosti byla k 31. 12. 2009 Česká republika, reprezentovaná Ministerstvem financí, s 69,4%. Od roku 2001 vyplácí ČEZ svým akcionářům jedenkrát ročně dividendu. Za rok 2008 činila dividendu na akcii 50 Kč.

4.2 Bezhotovostní převody

Spuštění systému *SEPA* se jako první dotklo právě bezhotovostních převodů. Byla stanovena nová pravidla pro posílání plateb v eurech, čímž by se v budoucnosti měla zvýšit jak bezpečnost, tak i efektivita platebního styku.

4.2.1 Bankovní sektor

Účastníkem systému bezhotovostních převodů *SEPA* je v České republice prozatím 6 bank, a to Česká spořitelna, UniCredit Bank, ČSOB, Komerční banka, Citibank a J&T Banka. Jak je vidět na obr. 4.3, v minulém roce bylo zhruba 20% odchozích zahraničních plateb podle pravidel systému *SEPA*.

Obr. 4.3 Odchozí platby z České republiky

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČBA.

V souladu s vizemi *SEPA* by mělo dojít i k cenové harmonizaci tuzemských a zahraničních plateb, což se však stále neděje. Některé banky sice své poplatky za provedení zahraničních plateb snížily, ty se ale zatím stále pohybují v řádech stovek. Průměrná cena za odchozí platbu do 50 000 euro činí 227 Kč, pro platby vyšší je to v průměru 725 Kč (viz příloha č. 5). Oproti tomu se cena za odchozí platbu v tuzemském prostředí pohybuje okolo 4,70 Kč (příloha č. 6). Dopad, který bude mít sladění domácích a přeshraničních plateb, zachycuje tabulka 4.1.

Tab. 4.1 Dopad harmonizace v rámci *SEPA* plateb

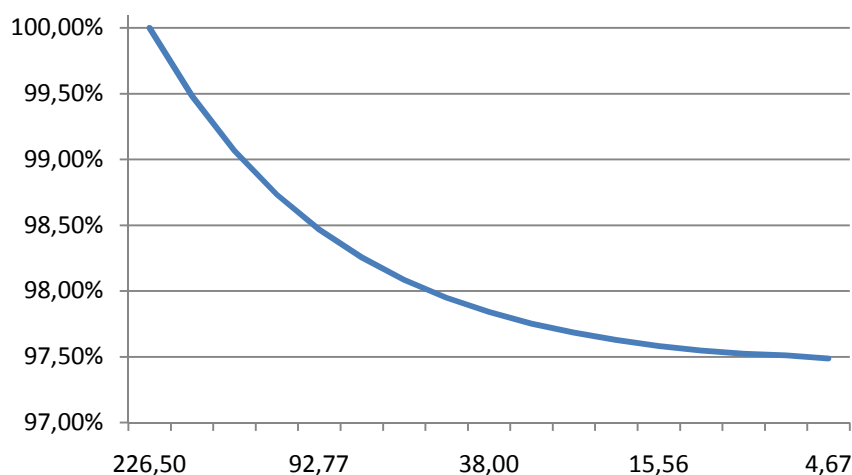
		Tuzemská platba	Zahraniční platba
Počet plateb (mil./rok)	odeslané	436,82	5,04
	přijaté		4,63
Průměrná cena (Kč)	odeslané	4,67	475,75
	přijaté	7,50	409,50
Objem poplatků (mil. Kč/rok)		5 534,51	4 298,52
Celkem (mil. Kč/rok)		9 833,03	
Nová průměrná cena (Kč)	odeslané		4,67
	přijaté		7,50
Nový objem poplatků (mil. Kč/rok)			60,58
Celkem (mil. Kč/rok)		5 595,09	
Rozdíl (mil. Kč/rok)		4 237,94	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB a ECB.

Z tabulky 4.1 vyplývá, že harmonizace by pro spotřebitele znamenala celkovou úsporu okolo čtyř miliard korun ročně. Na druhé straně je nutné si uvědomit, že by tato změna znamenala ztrátu ve stejné výši pro bankovní sektor. Je tedy jasné, že by se takováto harmonizace neobešla bez následků. Banky by se mohly snažit vzniklý rozdíl kompenzovat na úkor spotřebitelů například prostřednictvím úrokových sazeb, ať už by to znamenalo snížení sazeb vkladových produktů či zvýšení sazeb úvěrů. Dalším způsobem kompenzace ztráty by mohly být i poplatky a provize, které patří k nejvýznamnějším složkám zisků bank.

Snížení výnosu bankovního sektoru v České republice vlivem postupného snižování poplatků zahraničního platebního styku zachycuje obr. 4.4. Vstupní data uvedeného grafu jsou obsahem přílohy č. 7.

Obr. 4.4 Výnos bankovního sektoru vlivem snížení poplatků

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat přílohy č. 7.

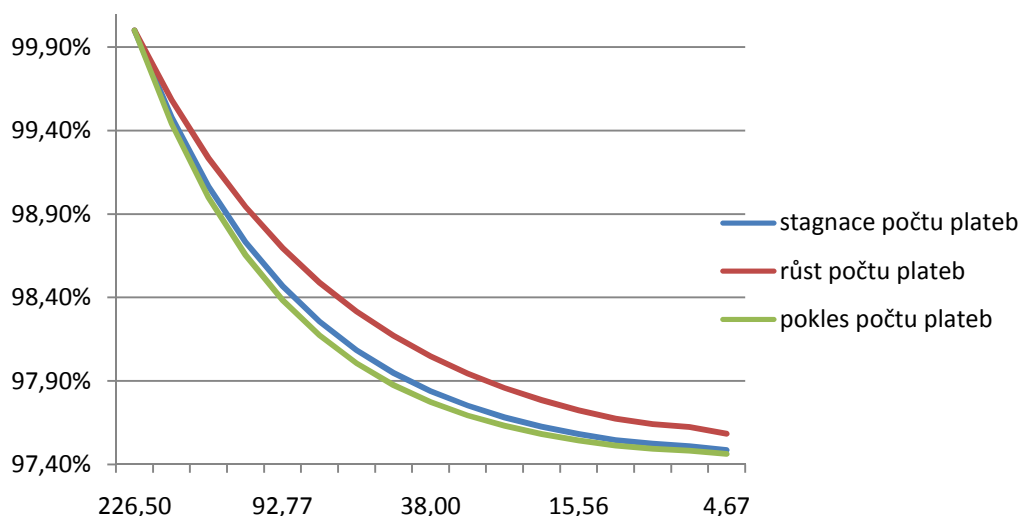
Z obr. 4.4 vyplývá, že bankovní sektor s největší pravděpodobností pokles svých výnosů zaznamená, i když změna, ke které dojde, nebude nijak drastická. Poplatky ze zahraničního platebního styku totiž tvoří pouze nepatrnou část výnosů bank. Z toho vyplývá, že i konečné snížení poplatku za transakci do zahraničí o více než 97% se na výnosech bank odrazí poklesem o pouhých 2,5%.

V tomto případě jsme však uvažovali, že i přes klesající cenu platebního styku zůstane počet uskutečněných transakcí nezměněn. To se však s největší pravděpodobností nestane. Největší bariérou přeshraničního platebního styku je totiž jeho vysoká cena. Lze tudíž předpokládat, že společně se snižováním poplatků za transakci do zahraničí bude docházet

k růstu zájmu spotřebitelů. Dalším možným, ne však velmi pravděpodobným, scénářem by bylo snižování zájmu klientů bank o zahraniční platební styk například v důsledku zvýšené administrativní náročnosti *SEPA* převodu.

Všechny tři situace jsou zachyceny v obr. 4.5 a konkrétní údaje jsou obsaženy v přílohách č. 7 a 8. Situace je modelována za předpokladu, že dojde k 5% zvýšení, resp. 2% snížení počtu zahraničních plateb.

Obr. 4.5 Tři scénáře vývoje výnosů bank

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat přílohy č. 7 a 8.

Jak je vidět z obr. 4.5, i v případě růstu zájmů klientů mohou banky počítat s určitým poklesem výnosů. To může být jedním z důvodů, proč se zatím do většího snižování poplatků za platební styk nepouštějí. Hlavní překážkou jsou však náklady na zavedení projektu, které budou činit stovky miliónů korun. Jedná se především o náklady na implementaci pravidel systému, požadavky na zpřístupnění určitých informací klientům zdarma, povinnost zasílat klientům informace a další.

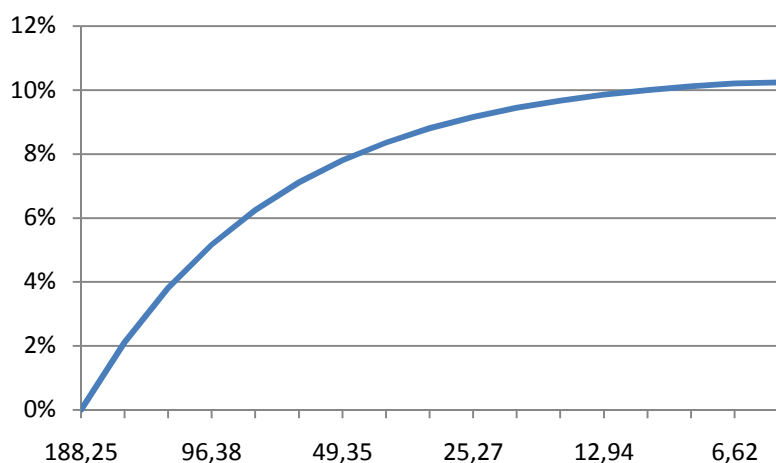
Jelikož se systém *SEPA* týká sladování domácích a zahraničních plateb v eurech, české banky také hřeší na to, že Česká republika zatím nepřijala euro jako svoji domácí měnu. I přesto je na tom český bankovní sektor v poskytování a provádění *SEPA* transakcí výrazně lépe než řada eurových zemí.

4.2.2 Skupina ČEZ

Pro uživatele systému *SEPA*, kterým je například i Skupina ČEZ, znamená plná implementace pravidel systému *SEPA* transferů především výrazné zlevnění zahraničního platebního styku. V dnešní době musí jak za příchozí, tak i odchozí položku do zahraničí platit řádově stovky korun. To se však s kompletním zavedením nových pravidel a především s příchodem eura změní. Ceny tuzemských a zahraničních plateb v eurech budou harmonizovány a jejich výše se bude pohybovat kolem dnešních 4,70 Kč za odchozí platbu.

Snížení průměrné ceny zahraniční platební transakce do 50 000 euro z dnešních 188,25 Kč na 6,09 Kč ilustruje obr. 4.6. Na něm je zachycena situace, kdy společnost uskuteční 100 000 plateb do zahraničí ročně. Bankovní poplatek je postupně snižován o 20% až na konečnou hodnotu 6,09 Kč za transakci. Vstupní data jsou součástí přílohy č. 9.

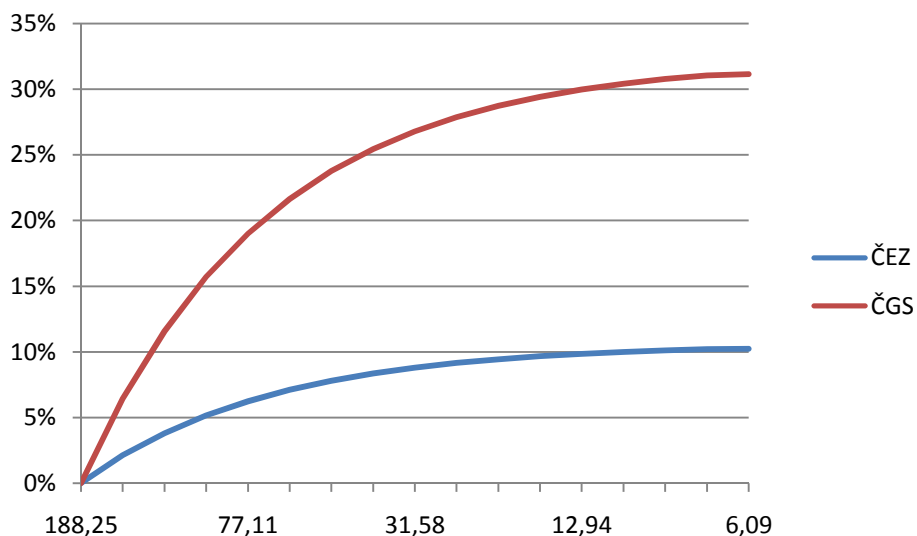
Obr. 4.6 Úspory Skupiny ČEZ v závislosti na ceně transakce

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat přílohy č. 9.

Z grafu je patrné, že snížení poplatku za zahraniční převod vygeneruje společnosti úsporu ve výši téměř 11%. Na celkovém zisku se však tato změna projeví pouze minimálně, jelikož bude vyvážena dodatečnými náklady na změny systémů. Na obr. 4.7 je provedeno srovnání s velkou exportní společností – Česká gumárenská společnost, a. s. (ČGS). Většina produkce této společnosti končí za hranicemi České republiky, z čehož je jasné, že poplatky z platebního styku tvoří významnou složku nákladů společnosti. V modelovém příkladu bylo uvažováno stejně jako v případě Skupiny ČEZ s 100 000 zahraničními transakcemi ročně. Výchozí data pro porovnání jsou součástí přílohy č. 10.

Obr. 4.7 Porovnání úspor Skupiny ČEZ a České gumárenské společnosti

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat přílohy č. 9 a 10.

Z obrázku je patrné, že vlivem snížení poplatků zahraničního platebního styku by úspory České gumárenské společnosti dosáhly výše téměř 32%, což by se pravděpodobně výrazněji promítlo i do zisku společnosti. Rozdíl dosažených výsledků u obou společností je dán jednak charakterem společností, kdy přes 80% produkce ČGS končí v zahraničí, a jednak také velikostí těchto společností. I když čistý zisk ČGS dosáhl v roce 2008 sumy 155 279 000 Kč, zisk Skupiny ČEZ v tom jistém období překonal hranici 47 mld. Kč. Snížení poplatků se tedy do nákladů a následně i do zisku ČGS promítne daleko markantněji než do výsledků Skupiny ČEZ.

4.3 SEPA přímé inkaso

SEPA inkaso bylo spuštěno 1. listopadu minulého roku. Jedná se tedy o nový produkt bankovního sektoru, který se budou muset naučit používat jak jeho poskytovatelé – banky, tak i jeho uživatelé – klienti. Jelikož prozatím inkaso ze zahraničí nebylo možno provádět, společnosti operující mimo tuzemsko musely situaci řešit několika účty ve více zemích. V budoucnu by jim však měl stačit účet jediný.

4.3.1 Transformace mandátu

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, provádění SEPA přímých inkas je založeno na základě mandátu, tedy smlouvy mezi společností a jejím zákazníkem o provádění plateb

formou inkasa. Podle pravidel systému *SEPA* by měl být mandát uložen u banky příjemce. Ve skutečnosti však napříč Evropou existují různé formy správy mandátu – mandát na straně příjemce (např. Francie, Rakousko, Nizozemí), na straně plátce (např. ČR, Slovensko, Belgie) či mandát uložený u třetí instituce (Itálie). Nadnárodní společnosti mají miliony zákazníků v různých zemích s různými režimy mandátů. A to by se pod pravidly systému *SEPA* mělo změnit. Tato pravidla budou postupně povinná pro všechny subjekty.

V České republice, stejně jako v ostatních zemích, kde je uplatňován jiný model, než model zvolený pro *SDD*, vzniká potřeba uskutečnění závažných změn. Nejdůležitějším problémem je zabezpečení platnosti současných mandátů a jejich převod k příjemci. Vydávat nové mandáty při přechodu na *SDD* u miliónů zákazníků, kteří platí své účty prostřednictvím inkasa, je totiž značně nepraktické a velmi nákladné. Jedním z možných řešení převodu mandátů z banky plátce k příjemci by mohl být způsob použitý v Belgii, kde bude proces předávání dat probíhat prostřednictvím clearingového centra. Banka plátce, u níž je v současnosti mandát uchováván, jej přes clearingové centrum zašle bance příjemce, která jej následně předá svému klientovi. Jelikož je však migrace tak velkého počtu papírových mandátů v praxi neproveditelná, bude banka plátce dle belgického práva stále uchovávat mandát v papírové formě a příjemci budou odeslána pouze data založená na tomto mandátu. Nové mandáty však již budou vydávány podle nových pravidel systému.

V zemích provádějících inkasní platby prostřednictvím *DMF* se zajisté objeví nevole ze strany bankovních klientů. Doposud souhlasy s inkasováním částky uchovávala jejich banka, která měla za úkol kontrolovat každou jednotlivou žádost o inkaso částky z jejich účtu. Najednou však bude vše jinak a jediný, kdo bude mít papírový souhlas k inkasu bude příjemce dané částky, tedy společnost poskytující své služby. Na druhé straně zde panují obavy i ze strany podniků. Jelikož plátce může kdykoliv požádat o vrácení platby či svůj účet proti inkasům zcela zablokovat, existují spekulace, zda tohoto někteří lidé nebudou zneužívat ve svůj prospěch. Pro firmy by tedy *CMF* znamenal nejistotu peněžních toků. Avšak systém poskytuje možnost nabízení doplňkových služeb (*AOS*). V rámci *AOS* tedy mohou banky svým klientům nabízet například možnost kontroly jednotlivých mandátů na základě poskytnutých informací.

4.3.2 Bankovní sektor

První bankou, která se na území České republiky rozhodla nabídnout svým klientům možnost provedení inkasa v režimu *SEPA*, je UniCredit Bank. Ta je však schopna provést pouze tzv. pasivní část inkasa, tedy přijmout výzvu k inkasu a na jejím základě odeslat inkasní úhradu či výzvu odmítnout. Spuštění aktivní části, kdy banka na základě mandátu vyše výzvu k inkasu a následně inkasuje peněžní prostředky a připisuje je na účet svého klienta, se plánuje v průběhu roku 2010.

Se zavedením *SEPA* přímých inkas se do konce roku 2014 budou muset sjednotit nejen pravidla pro provádění plateb, ale i jejich ceny, tzn. že cena by se cena za příchozí položku na základě výzvy k inkasu měla dostat na hodnotu kolem 8,50 Kč (viz příloha č. 6). Současné roční příjmy bankovního sektoru z uskutečněných inkasních plateb uvádí tab. 4.2.

Tab. 4.2 Inkasní platby v ČR

		Inkasní platba
Počet (mil./rok)		28,68
Průměrná cena (Kč)	příchozí	8,50
	odchozí	4,67
Objem poplatků (mil. Kč)		377,72

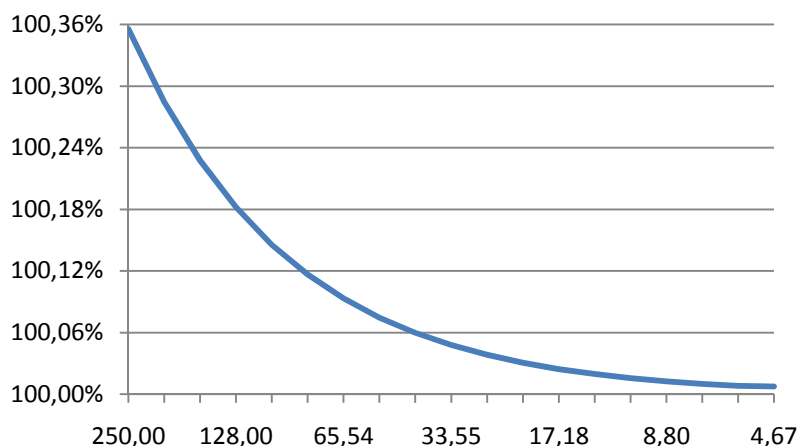
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB a příloha č. 6.

Jak je vidět z tab. 4.2, v současnosti bankovní sektor na poplatcích za tuzemské inkaso vydělá okolo 378 mil. Kč za rok. Suma, kterou však bude muset vynaložit na restrukturalizaci současného inkasního systému, bude daleko větší. V prvních několika letech by měly banky počítat se ztrátami v této oblasti. Postupem času by se jim však jejich investice měly vrátit v podobě většího počtu transakcí.

Výnos, který banky mohou očekávat v souvislosti se zavedením nového produktu zachycuje obr. 4.8. V modelovém příkladu je výchozí cena přeshraničního inkasa stanovena na 250 Kč za odchozí položku a 387,50 Kč za příchozí položku. Cena odchozí platby je stanovena na základě ceníku UniCredit Bank, která jako jediná v České republice nabízí pasivní část *SEPA* inkas. Částka za příchozí položky pak vychází ze skutečnosti, že v tuzemském prostředí je příchozí inkasní platba cca o 55% vyšší než cena za odchozí

položku. Dopad zavedení *SEPA* inkas je demonstrován na 500 000 *SEPA* přímých inkas ročně. Vstupní data pro sestrojení grafu jsou obsaženy v příloze č. 11.

Obr. 4.8 Výnosy bankovního sektoru po zavedení *SDD*

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat přílohy č. 11.

Zavedení nového bankovního produktu s sebou zajisté ponese zvýšení výnosů bankovního sektoru. V začátcích však lze počítat s nízkým zájmem ze strany klientů, protože jak již bylo zmíněno výše, jedná se o novinku na bankovním trhu a její uživatelé, ať už se jedná o běžné občany, podniky nebo veřejnou správu, budou potřebovat nějaký čas, než se ji naučí správně používat a budou těžit z jejích výhod.

Z obrázku 4.8 je patrné, že postupným snižováním ceny zahraničního inkasa bude docházet i k postupnému snižování výnosů z tohoto produktu. Tento rozdíl by však měl být postupem času kompenzován zvyšujícím se zájmem ze strany klientů bank.

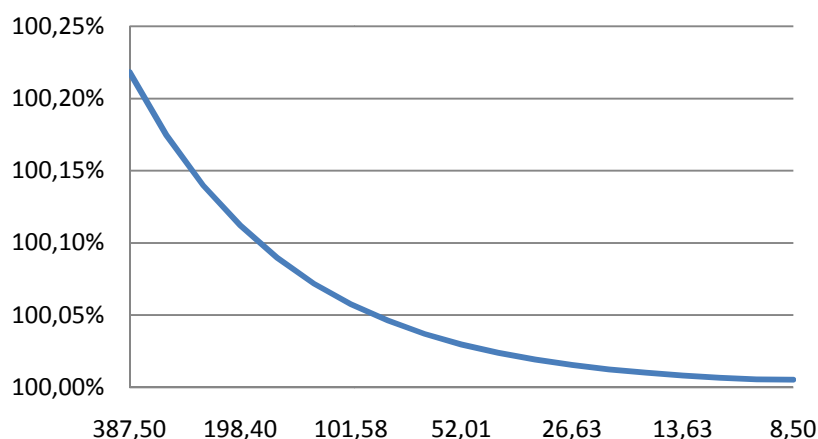
Je však nutno zdůraznit, že zavádění nového produktu s sebou nese nemalé náklady spojené především s technickým zabezpečením fungování produktu. Oproti tomu jsou výnosy, které lze očekávat, naprosto zanedbatelné.

4.3.3 *SDD ve Skupině ČEZ*

Skupina *ČEZ* je největším dodavatelem elektrické energie na území České republiky. Pro usnadnění placení pravidelných účtů si velká část jejích zákazníků vybrala formu inkasní platby. *SEPA* inkasa se však týkají pouze inkasních plateb v eurech. Jelikož však Česká republika zatím euro jako svou domácí měnu nepřijala, dá se předpokládat, že mnoho

zákazníků společnosti tuto formu placení využívat nebude. Proto v modelovém případě bylo počítáno pouze s 1 000 uskutečněnými *SEPA* přímými inkasy ročně. Data, na základě nichž byl sestaven obr. 4.9 jsou uvedena v příloze č. 12.

Obr. 4.9 Náklady zavedení *SDD* v *ČEZ*

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat přílohy č. 11.

V souvislosti se zavedením *SEPA* přímých inkas sice dojde k nepatrnému navýšení finančních nákladů společnosti, ale tento rozdíl se snižující se cenou postupně vymizí. Vliv na zisk společnosti však tato změna nebude mít téměř žádný, což je způsobeno především nízkou četností používání přímých inkas v eurech.

Jak bylo ukázáno, Skupiny *ČEZ* se používání *SEPA* přímých inkas zatím příliš nedotkne. Velká změna však nastane v době, kdy Česká republika přijme euro za svou národní měnu. Všechna inkasa pak budou probíhat pod taktovkou společných pravidel a společnosti Skupiny *ČEZ* se bude muset připravit na změny. První velkou změnou bude přechod mandátu ze strany plátce na stranu příjemce. Pokud by bylo rozhodnuto, že dosud platné mandáty pozbývají platnosti a musí být nahrazeny novými, mělo by to na společnost, jejíž zákazníci ve velké míře využívají inkasní formu placení faktur, velké finanční dopady. I v případě, kdy bude určeno, že současné mandáty zůstávají v platnosti, bude společnost zatížena dodatečnými náklady spojenými s administrací jak nových, tak i starých mandátních smluv, protože podle pravidel *SDD* tato povinnost přechází na příjemce.

4.4 Shrnutí

SEPA transfery je možno provádět už více než dva roky. I přes fakt, že euro stále není domácí měnou České republiky, tvoří *SEPA* převody přibližně 20% odchozích transferů v eurech. Inkasa pod pravidly *SEPA* zatím plně na území České republiky provádět nelze. Zavádění nových pravidel přijde český bankovní sektor na několik stovek miliónů korun a výnosy z této změny jsou mizivé. Naskytuje se teda otázka, zda takováto iniciativa ze strany bank má vůbec smysl?

V první řadě je nutné si uvědomit, že *SEPA* není iniciativou pouze českých bank. Týká se sladování platebních systémů napříč celou Evropou. Měnová unie je předposledním stupněm integračních procesů v rámci Evropské unie. Ke správnému a bezproblémovému fungování celé Unie není potřeba pouze odstranění celních bariér, umožnění volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu či společné hospodářské politiky, ale také společná měna a společná pravidla pro zacházení s touto měnou jak na poli hotovostních, tak i bezhotovostních transakcí. V současnosti vidíme pouze negativní stránky celého projektu – vysoké náklady na jeho zavedení, pouze nepatrné výnosy, větší administrativní náročnost na zpracování platby a další. Až čas ukáže, zda se celá investice evropského bankovního sektoru vyplatila a zda se podařilo splnit hlavní cíle projektu – zvýšení bezpečnosti prováděných transakcí, větší automatizace, růst konkurence na trhu a harmonizace platebních systémů napříč Evropou.

Vliv systému na jeho uživatele byl zkoumán na největším energetickém koncernu působícím na území České republiky – Skupině ČEZ. Ukázalo se, že zavádění nových pravidel systému nebude mít na společnost žádný zásadní dopad. Je to hlavně vlivem struktury společnosti. Skupina ČEZ má sice mnoho zákazníků v zahraničí, avšak v každé zemi existuje dceřiná společnost, která zajišťuje inkasa pohledávek od spotřebitelů, jež generují největší počet položek (vliv ostatních položek je zanedbatelný). Daleko větší dopad bude mít systém na exportní společnosti. Srovnání bylo provedeno na České gumárenské společnosti, a. s., jejíž úspory snížením ceny zahraniční platební transakce rapidně vzrostly.

Pouze nepatrný vliv zavedení systému *SEPA* je zapříčiněn skutečností, že Česká republika stále nepřijala euro. Pravidla systému se totiž týkají pouze bezhotovostních transakcí v eurech, proto na české banky není zatím vytvářen takový tlak na harmonizaci pravidel tuzemských a přeshraničních transferů a české podniky ani běžní občané nemohou využívat přínosů systému v plné míře. Teprve tedy se zavedením eura budou moci

spotřebitelé profitovat z možností systému. Lze předpokládat, že až se tak stane, české banky budou na tuto změnu připraveny a budou moci svým klientům nabídnout veškeré možnosti, které jim jednotný bezhotovostní platební styk bude nabízet.

5 Závěr

V roce 1999 učinily země Evropské unie významný krok k integraci evropského finančního trhu. Začaly používat jednotnou měnu, která v roce 2002 plně nahradila jejich národní měny. Úspěch společné měny by však nebyl úplný, kdyby nebyl doprovázen harmonizací pravidel v rámci bezhotovostního platebního styku napříč všemi členskými zeměmi. Proto došlo v roce 2002 ke spojení evropských bank a vytvoření Evropské rady pro platební styk, jejímž hlavním zájmem je podporovat a prosazovat vytvoření Jednotné oblasti pro platby v eurech – *SEPA*.

Cílem práce bylo analyzovat dopad, který bude mít zavedení nových pravidel systému jak na bankovní sektor jako celek, tak i na jeho uživatele – velké společnosti operující i mimo území České republiky. Jako reprezentant těchto společností byla vybrána Skupina ČEZ, která je nejsilnějším subjektem na velkoobchodním i maloobchodním trhu s elektřinou v ČR. Mimo to také působí na trzích na Slovensku, v Polsku, Bulharsku, Rumunsku, Maďarsku a dalších. Akcie mateřské společnosti ČEZ, a. s. jsou obchodovány na burzách cenných papírů v Praze a ve Varšavě.

Systém *SEPA* vznikl čistě jako iniciativa bankovního sektoru a upravuje tři základní platební instrumenty, a to bezhotovostní převod, přímá inkasa a platební karty. Jako první byl 28. 1. 2008 spuštěn systém pro bezhotovostní převody, jehož členy se do konce června 2008 stalo 4 350 bank. Po dvouletém fungování je však podle pravidel systému uskutečněno pouze 4,5% všech bezhotovostních transakcí. V České republice je situace o něco lepší. I když zatím nepřijala euro jako svoji národní měnu, pod pravidly systému *SEPA* se uskuteční okolo 20% eurových plateb ročně.

V oblasti platebních karet má Česká republika také z velké části splněno. Od 1. 1. 2008 začaly banky vydávat platební karty kompatibilní se systémem *SEPA*, které pro zajištění větší bezpečnosti obsahují místo magnetického proužku čip. Autorizace platby pak probíhá prostřednictvím *PIN* kódu. V České republice již většina karet odpovídá novým standardům, zbývající karty pak budou vyměněny v průběhu tohoto roku. Konverze bankomatů a platebních terminálů je také těsně před dokončením.

Nově zavedeným produktem v rámci *SEPA* jsou přímá inkasa, která byla oficiálně spuštěna 2. 11. 2009. Jelikož do této doby nebylo vůbec možno provádět inkasní platby mezi

jednotlivými zeměmi navzájem, žádá si plné zavedení tohoto produktu nemalé změny. Tou první byla nutnost implementace směrnice *PSD* do právního systému jednotlivých členských zemí. Další změnou v mnoha zemích je i nahrazení dosud používaného modelu inkasního systému. Pro *SEPA* přímá inkasa byl totiž zvolen model s mandátem na straně příjemce platby, kdy plátce neposkytuje souhlas s inkasem své bance, nýbrž přímo příjemci a ten pak toto právo předá své bance.

Zavedení nových pravidel bude především v krátkodobém horizontu představovat především náklady – ať už z pohledu bankovních institucí ve formě změn v informačních systémech, v oblasti bezpečnosti či úpravách provozních a právních předpisů bank, nebo z pohledu společností v úpravách systémů či zvýšené administrativní povinnosti. Práce však zkoumá hlavně vliv sjednocení ceny domácí a zahraniční transakce pod pravidly systému.

Bylo ukázáno, že vliv ceny na výnosy bankovního sektoru není nijak velký. Na projekt *SEPA* je totiž nutno nahlížet jako na významný příspěvek k integraci Evropy ve finanční sféře. Až v dlouhodobém horizontu se ukáže, zda se investice evropského bankovního sektoru vyplatila a podařilo se dosáhnout hlavních cílů celého projektu. Snížení ceny přeshraniční transakce sice bude pro Skupinu *ČEZ* znamenat jistou úsporu, ale na zisku Skupiny se to nijak výrazněji neprojeví. Je to dáno především strukturou Skupiny *ČEZ*, kdy v každé zemi existuje dceřiná společnost, která zajišťuje inkasa pohledávek od spotřebitelů. Daleko větší vliv bude mít snížení poplatku za přeshraniční transakci u exportních společností, jak bylo ukázáno na příkladu České gumárenské společnosti.

Pravidla systému se však týkají pouze bezhotovostních transakcí v eurech. Je tedy jasné, že spotřebitelé budou moci plně využívat všech výhod systému teprve v době, až i Česká republika přijme euro za svou národní měnu.

Použitá literatura

- [1] *Bezhotovostní úhrady SEPA – Soubor pravidel systému* [online]. Verze 2.3. Praha: Česká bankovní asociace, 2008 [cit. 2009-10-18]. Dostupný z WWW: <http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_236.pdf>.
- [2] *Commission's 2nd survey on public administrations' preparedness and migration to SEPA* [online]. Brussels: European Commission, 2009 [cit. 2010-02-24]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/publ_adm_migration-2009_07_en.pdf>.
- [3] DANIEL, P. SEPA (z)mění platební služby. *Euro.kurzy.cz* [online]. 2008, č. 11. [cit. 2009-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://euro.kurzy.cz/154526-sepa-zmeni-platebni-sluzby-v-evrope/>>.
- [4] GREGOROVÁ, J. Jednotné inkaso napříč Evropou. *Bankovníctví* [online]. 2010, č. 3. [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-41401340-jednotne-inkaso-napric-evropou>>.
- [5] GREGOROVÁ, J. SEPA – další meta v jednotném evropském platebním styku. *Sfinance.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-01-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.sfinance.cz/zpravy/finance/250315-sepa-dalsi-meta-v-jednotnem-evropskem-platebnim-styku/>>.
- [6] CHUCHVALCOVÁ, J. Další kroky na cestě k SEPA. *Bankovníctví* [online]. 2008, č. 8. [cit. 2009-10-18]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10024640-26542020-900000_d-dalsi-kroky-na-cestech-k-sepa>.
- [7] CHUCHVALCOVÁ, J. Příprava na SEPA je z velké části hotová, na euro teprve začíná. *Bankovníctví* [online]. 2007, č. 2. [cit. 2009-10-18]. Dostupný z WWW: <[http://bankovnictvi.ihned.cz/?p=900000_d&article\[sms_pay\]=true&article\[id\]=20492260&__r=412](http://bankovnictvi.ihned.cz/?p=900000_d&article[sms_pay]=true&article[id]=20492260&__r=412)>.
- [8] CHUCHVALCOVÁ, J.; NĚMCOVÁ, R. SEPA se stala realitou. *Bankovníctví* [online]. 2009, č. 8. [cit. 2010-01-30]. Dostupný z WWW: <<http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-38107720-sepa-se-stala-realitou>>.

- [9] IMESON, M. Guide to European Payments – Part 2: European Payments: A Day of Reckoning. *Gtnews.com* [online]. 2009 [cit. 2010-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.gtnews.com/feature/361_2.cfm>.
- [10] JEDLIČKA, J. Právní rámec pro SEPA před schválením. *Bankovníctví* [online]. 2007, č. 6. [cit. 2009-10-19]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/3-21386440-sepa-900000_d-94>.
- [11] JEDLIČKA, J. *Prostor jednotných plateb v EU* [online]. Praha: Česká spořitelna, 2006 [cit. 2009-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/SEPA.pdf>>.
- [12] *Jednotná oblast pro platby v eurech (SEPA)* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2006 [cit. 2009-09-11]. Dostupný z WWW: <http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_237.pdf>. ISBN 978-92-899-0100-0.
- [13] *Jednotná oblast platieb v eurách – Šiesta správa o stave realizácie projektu* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2008 [cit. 2009-08-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/singleeuropaymentsarea200811sk.pdf>>. ISSN 1831-3981.
- [14] KOVÁČ, K. SEPA: dlouhodobé zisky převažují. *Bankovníctví* [online]. 2007, č. 8. [cit. 2009-10-18]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/3-21861330-sepa-900000_d-95>.
- [15] MADURA, J. *International Financial Management*. 8. vyd. Mason: Thomson South – Western, 2006. 705 s. ISBN 0-324-31948-7.
- [16] MACHALA, K. Cíle a cestovní mapa vedoucí k SEPA. *Bankovníctví* [online]. 2005, č. 6. [cit. 2009-10-18]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10053430-16324040-900000_d-cile-a-cestovni-mapa-vedouci-k-sepa>.
- [17] *Making SEPA a Reality – The definitive Guide to the Single Euro Payments Area* [online]. 3rd version. Brussels: European Payments Council, 2009 [cit. 2009-09-11]. Dostupný z WWW: <http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=183>.

- [18] PANTŮČKOVÁ, J. Platební styk v Evropské unii. *Bankovníctví* [online]. 2003, č. 10. [cit. 2009-10-19]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/3-13502430-m%ECnami-900000_d-92>.
- [19] PANTŮČKOVÁ, J. SEPA: banky v České republice „mají z velké části splněno“. *Bankovníctví* [online]. 2007, č. 1. [cit. 2009-09-05]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/3-20208800-sepa-900000_d-25>.
- [20] *Second annual progress report on the state of SEPA migration in 2009* [online]. Brussels: European Commission, 2009 [cit. 2010-02-24]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/progress_report_2009_en.pdf>.
- [21] *SEPA Cards Framework* [online]. Version 2.0. Brussels: European Payments Council, 2006 [cit. 2009-09-11]. Dostupný z WWW: <http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=330>.
- [22] *SEPA Core Direct Debit* [online]. Version 3.3. Brussels: European Payments Council, 2009 [cit. 2010-01-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.europeanpaymentscouncil.eu/documents/EPC016-06%20Core%20SDD%20RB%20%20V3%204%20approved.pdf>>.
- [23] *SEPA for Business* [online]. 2nd version. Brussels: European Payments Council, 2009 [cit. 2009-10-11]. Dostupný z WWW: <http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=148>.
- [24] *SEPA for the Public Sector* [online]. 2nd version. Brussels: European Payments Council, 2009 [cit. 2009-10-11]. Dostupný z WWW: <http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=184>.
- [25] *SEPA 2008: Uniform Payment instruments for Europe* [online]. Berlin: Bundesverband deutscher Banken, 2008 [cit. 2009-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.europeanpaymentscouncil.eu/documents/SEPA%20BdB%20en.pdf>>.

- [26] SEPA.ie [online]. 2007 [cit. 2009-12-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.sepa.ie/about-sepa/participants.html>>.
- [27] *SEPA: potential benefits at stake* [online]. Utrecht: Capgemini Consulting, 2008 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-capgemini_study-final_report_en.pdf>.
- [28] *Shortcut to the SEPA Data Format* [online]. Verion 2.0. Brussels: European Payments Council, 2009 [cit. 2009-08-21]. Dostupný z WWW: <http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=185>.
- [29] Studie o SEPA: čtyři scénáře zisků, nebo ztrát. *Bankovníctví* [online]. 2008, č. 2. [cit. 2009-10-18]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066510-23012980-900000_d-studie-o-sepa-ctyri-scenare-zisku-nebo-ztrat>.
- [30] *The International Treasurer's Handbook 2009*. 19th edition. London: Association of Corporate Treasurers, 2008. ISBN 1-869819-04-7.
- [31] WANDHÖFER, R.; CENGHER, E. SEPA and the Changing Payments Landscape – Part 2: SEPA Direct Debit: Harmonisation Challenges Persist. *Gtnews.com* [online]. 2009 [cit. 2010-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.gtnews.com/feature/402_2.cfm>.
- [32] WIELEN, L. VAN DER; ALPHEN, W. VAN; BERGEN, J. *International Cash Management: A Practical Guide to Managing Cash Flows, Liquidity, Working Capital and Short-term Financial Risks*. 2. vyd. Driebergen: Riskmatrix, 2006. 444 s. ISBN 978-90-802323-8-9.
- [33] WILLIAMS, J. Payments Industry Regulatory Update in 2010. *Gtnews.com* [online]. 2010 [cit. 2010-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.gtnews.com/article/7885.cfm>>.

Sazebníky bank:

- [34] Ceník produktů a služeb pro velké podniky – Raiffeisen Bank.

- [35] Sazebník cen GE Money Bank za peněžní a obchodní služby pro právnické osoby a fyzické osoby – podnikatele.
- [36] Sazebník České spořitelny, a.s., pro bankovní obchody – komerční klientela.
- [37] Sazebník ČSOB pro právnické osoby a pro fyzické osoby – podnikatele.
- [38] Sazebník KB pro podnikatele, podniky a municipality v obsluze poboček.
- [39] Sazebník odměn za poskytování bankovních služeb – část firemní klientela UniCredit Bank Czech republic, a. s.

Internetové stránky

- [40] <http://sepacstat.sweb.cz/>
- [41] <http://www.cez.cz>
- [42] <http://www.csas.cz>
- [43] <http://www.cnb.cz>
- [44] <http://www.csob.cz>
- [45] <http://www.czech-ba.cz>
- [46] <http://www.kb.cz>
- [47] <http://www.unicreditbank.cz>

Výroční zprávy

- [48] Výroční zpráva České bankovní asociace za rok 2008
- [49] Výroční zpráva České gumárenské společnosti, a. s. za rok 2008
- [50] Výroční zpráva Skupiny ČEZ za rok 2008

Seznam zkratek

AOS	Additional Optional Services (doplňkové volitelné služby)
B2B	Business to Business (vztah podnik – podnik)
BIC	Bank Identifier Code (swiftová adresa banky)
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement system (zúčtovací centrum České národní banky)
CMF	Creditor Mandate Flow (mandát na straně věřitele)
CSM	zúčtovací a vypořádací centrum
ČBA	Česká bankovní asociace
ČGS	Česká gumárenská společnost, a. s.
ČSOB	Československá obchodní banka
ČNB	Česká národní banka
DMF	Debtor Mandate Flow (mandát na straně dlužníka)
EACB	European Association of Cooperative Banks
EBA	Evropská bankovní asociace
EBF	European Banking Federation
ECB	Evropská centrální banka
ECBS	Evropská komise pro bankovní standardy
ECSAs	Asociace evropského úvěrového sektoru
EMV	zkratka karetních asociací Europay, MasterCard a VISA
EPC	European Payment Council Evropská rada pro platební styk
ESBG	European Savings Banks Group
EU	Evropská unie
IBAN	International Bank Account Number (Mezinárodní číslo účtu)
ICP	Interbank Convention on Payments
ISO	Mezinárodní organizace pro standardizaci
NASO	National Adherence Support Organisation
PE-ACH	Pan-European Automated Clearing House (Celoevropské automatické zúčtovací centrum)
PIN	Personal Identification Number (Osobní identifikační číslo)
PSD	Payment Services Directive (Směrnice o platebních službách)
SDD	SEPA Direct Debit (SEPA přímá inkasa)

SECA	Single Euro Cash Area (Jednotná oblast pro hotovostní služby v eurech)
SCT	SEPA Credit Transfer (SEPA bezhotovostní převody)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednotná oblast pro platby v eurech)
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
TARGET	Trans-European Automated Teal-time Gross-settlement Express Transfer

Seznam tabulek

Tab. 3.1	Vývoj konverze na čipovou technologii v ČR od roku 2005.....	29
Tab. 4.1	Dopad harmonizace v rámci SEPA plateb	43
Tab. 4.2	Inkasní platby v ČR	49

Seznam obrázků

Obr. 2.1	Oblast <i>SEPA</i>	5
Obr. 2.2	Harmonogram projektu <i>SEPA</i>	10
Obr. 2.3	Složení <i>EPC</i>	12
Obr. 2.4	Čtyři scénáře zisků a ztrát.....	22
Obr. 2.5	Příjmy bank podle jednotlivých scénářů.....	23
Obr. 3.1	Přehled zpracování bezhotovostních úhrad <i>SEPA</i>	26
Obr. 3.2	Bezhotovostní transakce na bázi <i>SEPA</i>	27
Obr. 3.3	Použití platebních nástrojů nebankovními institucemi v <i>EU</i>	28
Obr. 3.4	Průběh <i>SEPA</i> inkasa	33
Obr. 3.5	Čtyřstranný model <i>SDD</i>	36
Obr. 4.1	Struktura bezhotovostního platebního styku <i>ČR</i> (rok 2009)	40
Obr. 4.2	Vývoj hodnoty akcie <i>ČEZ</i> , a. s.	42
Obr. 4.3	Odchozí platby z České republiky	43
Obr. 4.4	Výnos bankovního sektoru vlivem snížení poplatků.....	44
Obr. 4.5	Tři scénáře vývoje výnosů bank	45
Obr. 4.6	Úspory Skupiny <i>ČEZ</i> v závislosti na ceně transakce.....	46
Obr. 4.7	Porovnání úspor Skupiny <i>ČEZ</i> a České gumárenské společnosti	47
Obr. 4.8	Výnosy bankovního sektoru po zavedení <i>SDD</i>	50
Obr. 4.9	Náklady zavedení <i>SDD</i> v <i>ČEZ</i>	51

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30. 4. 2010

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Horní Lipová 257, 790 63 Lipová – lázně 3

Seznam příloh

- Příloha č. 1** Skladba platebního styku v jednotlivých zemích *EU*
- Příloha č. 2** Vzor souhlasu s inkasem *SEPA* (*SDD*)
- Příloha č. 3** Vzor souhlasu s inkasem *SEPA* mezi podnikatelskými subjekty (*B2B*)
- Příloha č. 4** Hospodářské výsledky Skupiny *ČEZ*
- Příloha č. 5** Průměrná cena položky zahraničního bezhotovostního platebního styku
- Příloha č. 6** Cena tuzemského bezhotovostního platebního styku
- Příloha č. 7** Výnos bankovního sektoru vlivem snížení poplatků za zahraniční platební styk
- Příloha č. 8** Další možné scénáře vývoje výnosů bankovního sektoru
- Příloha č. 9** Úspora Skupiny *ČEZ* v závislosti na ceně transakce
- Příloha č. 10** Úspora *ČGS* v závislosti na ceně transakce
- Příloha č. 11** Výnosy bankovního sektoru po zavedení *SDD*
- Příloha č. 12** Zavedení *SDD* v *ČEZ*